

JŪRA·MEER·SEA

 TARPTAUTINIS VERSLO IR MOKSLO ŽURNALAS
 INTERNATIONALE ZEITSCHRIFT FÜR WIRTSCHAFT UND WISSENSCHAFT
 INTERNATIONAL MAGAZINE OF BUSINESS & SCIENCE

2024 • 3 [132]

VANDENYNŲ PLANETOS
MOTERŲ KRAUJAS SŪRESNIS

THE BLOOD OF THE WOMEN
OF THE OCEAN PLANET IS SALTIER

AMŽINOSIOS TIESOS
ETERNAL TRUTHS

JŪRA·MEER·SEA

TARPTAUTINIS VERSLO IR MOKSLO ŽURNALAS
INTERNATIONALE ZEITSCHRIFT FÜR WIRTSCHAFT UND WISSENSCHAFT
INTERNATIONAL MAGAZINE OF BUSINESS & SCIENCE

Your loyal partner
in international business

www.jura.lt

LEIDĖJOS ŽODIS

A WORD FROM THE PUBLISHER

Amžinosios tiesos	2
Eternal Truths	4

IŠSKIRTINIS INTERVIU

EXCLUSIVE INTERVIEW

Vandenyno planetos moterų kraujas sūresnis	6
The Blood of the Women of the Ocean Planet Is Saltier ...	14

ŽUVININKYSTĖ

FISHERIES

Europos žuvininkystės kontrolės agentūros vadovybės vizito Lietuvoje metu pristatyti žuvininkystės kontrolės prioritetai bei jos ateities vizija.....	22
---	----

European Fisheries Control Agency Management Visited Lithuania to Introduce Fisheries Control Priorities and Visions for the Future	24
---	----

ŽUVININKYSTĖ

FISHERIES

Kompiuterio monitoriuje galime matyti, kaip vykdoma žvejyba bet kurioje pasaulio vietoje	26
--	----

We Can Monitor Fishing All Over the World on a Computer Screen.....	34
---	----

VĖJO ENERGETIKA

WIND ENERGY

Ateities vizija: Klaipėdos uostą paversti regioniniu jūrinės vėjo energetikos centru	40
--	----

Vision for the Future: Transforming the Port of Klaipėda into a Regional Offshore Wind Energy Hub	43
---	----

JŪREIVYSTĖ

MARITIME

Pirmą kartą Lietuvoje – jūrinė stovykla moksleiviams	48
--	----

First Maritime Camp for Schoolchildren in Lithuania	50
---	----

VERSLO, MOKSLO IR MENO SINERGIJA

SYNERGY OF BUSINESS, SCIENCE AND ART

Menininko Anatolijaus Klemencovo PRADŽIA – šventė, į kurią tenka įeiti ir iš jos išeiti	52
---	----

<i>THE BEGINNING</i> by the Artist Anatolijus Klemencovas – a Celebration to Come to and Leave from.....	56
--	----

JŪRA MEER SEA
International Magazine of
Business and Science
ISSN 1392-7825

Jūra magazine issued since 1935
JŪRA MEER SEA – since 1999

Issued by:
Private company
Jūrų informacijos centras
(Marine Information Centre)

Director and Editor-in-chief
Zita Tallat-Kelpšaitė
Tel. + 370 610 11399
E-mail: editor@jura.lt
www.jura.lt

Financier-in-chief
Danutė Graželiienė
Tel. + 370 699 31295
E-mail: grazeliene@jura.lt

Translators:
Artificial Intelligence

Proofreaders:
Rita Maksimavičienė
Elena Trečiokaitė
Artificial Intelligence Chat GPT 4

Representatives of the magazine:

UK, London
Milda Manomaitytė
E-mail: manomilda@hotmail.com

Kazakhstan, Karaganda
Tatyana Iwanova
E-mail: lituanica@mail.kz

Germany, Munich
Diana Wirtz
E-mail: diana.wirtz@tlnika.de
TL NIKA GmbH

Photo credits:
Vytautas Karaciejus,
Gediminas Sass, Vytautas Lukas,
Vita Jurevičienė and photos
from the archives of EFCA,
Fisheries Department at
the Ministry of Agriculture
of the Republic of Lithuania,
KLASCO

Cover:
Eternal Truths, installation (2014–2024)
by Anatolijus Klemencovas

Cover design:
Ingrida Ramanauskienė

Manuscripts are not returned or reviewed.
The editorial staff bears no responsibility
for the contents of texts provided by
advertising agencies. The editorial opinion
does not necessarily coincide with the
opinion of the authors and interviewees.

**Printed by S. Jokužis
Publishing & Printing House**

Circulation 500 copies

AMŽINOSIOS TIESOS

Kas yra tiesa?

Klausimas įkyriai tūno pasąmonėje ir vis išlenda keisčiausiais pavidalais bei netinkamiausiu laiku, kai bandau susigaudyti Niagaros krioklio mastais bekliaukiančios informacijos lavi-noje apie nūdienos tikrovę, apie karą ir taiką, kai girdžiu prasisiekėlių politikų „patriotines“ šnekas ir matau jų šlėktišką gyvenimą, kai skaitau literatūrą visai neliteratūrinės rietenas, per kurias siekiama iškelti save suniekinus kitą. Kipšo pavidalu klausimas iššoka prieš akis skaitant rašytojo Salman Rushdie biografinę knygą „Džozefas Antonas“. Galbūt tą knygą turėjau perskaityti daug anksčiau, nes išleista ji 2012 m., tuomet gal būčiau reagavusi kitaip. Knygoje rašytojas pasakoja apie savo gyvenimą ir įvykius, vykusius po to, kai jam už romaną „Šėtoniškos eilės“ Irano diktatoriaus Khomeini vardu buvo paskelbta *fatva* – mirties nuosprendis, suteikiantis teisę kiekvienam musulmonui nužudyti nuteistąjį bet kurioje pasaulio vietoje. Už rašytojo galvą buvo siūloma iš pradžių milijonas, paskui daugiau negu trys milijonai JAV dolerių. Romanas žeidė musulmonų jausmus. Tuomet girdėjau apie šį nuosprendį, širdyje palaikiau „Vidurnakčio vaikų“, „Paskutinio Mauro atodūsio“ ir kitų puikių knygų autorių, bet nė iš tolo neįsivaizdavau, kad tokie košmariški, biografinėje knygoje aprašomi dalykai galėtų dėtis XX a. Europoje, kur mokėsi ir gyvena rašytojas, kad šiame kultūros lopšyje tūkstančiai įnirusių demonstrantų galėtų reikalauti rašytojui mirties, deginti jo knygas, sprogdinti leidyklas ir knygnus. Visa tai – 1988-aisiais!

Daug vėliau, 2023 m., prieš kelerius metus į Švediją pabėgęs irakietis įvykdė kelis protestus Stokholme degindamas Koraną. Šie įvykiai vos nesužlugdė Švedijos stojimo į NATO galimybės, ir Švedijos diplomatams teko padėti nemažai pastangų, kad sušvelnintų musulmoniškosios Turkijos veto. Nepritariu protestuotojui, nepritariu Švedijos institucijoms, leidusioms tai įvykti. Mano įsitikinimu, jokia knyga – nei Koranas, nei Biblija, nei Tora, nei „Šėtoniškos eilės“, nei „Dieviškoji komedija“, nei „Pažadėtoji žemė“, nei „Grybų karas“, neturi būti deginamos, kad įrodytum savo tiesą.

Ir kas gi yra tiesa?

Žmonijai tai rūpi nuo pat jos sąmoningo egzistavimo pradžios. Tiesos klausimas yra esminis visose pagrindinėse religijose, jis užima svarbią vietą Biblijoje, Korane ir Toroje. Šie šventraščiai pateikia unikalią tiesos sampratą, susijusią su Dievu, tikėjimu ir žmogaus gyvenimu. Senojo Testamento tekstuose tiesa yra suprantama kaip ištikimybė Dievui ir jo

įsakymams. Naujajame Testamente tiesa glaudžiai susijusi su Jėzumi Kristumi. Evangelijoje pagal Joną Jėzus sako: „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas“ (Jn 14:6). Korane tiesos klausimas yra vienas iš pagrindinių islamo tikėjimo aspektų. Koranas teigia, kad Dievas yra aukščiausia tiesa o Koranas – Dievo apreiškimas, „...tai todėl, kad Allah yra Tiesa ir Jis prikelia mirusiųsius“ (sura 22:6). Toroje – pirmojoje Biblijos dalyje, pagrindiniame judaizmo šventraštyje – tiesos klausimas glaudžiai susijęs su Dievo įstatymu, moraliniais principais ir teisingu gyvenimu: „Tavo teisumas yra amžinas teisumas, ir tavo įstatymas yra tiesa“ (psalmė 119:142).

Nors kiekviena religija turi savitą tiesos sampratą, bendra idėja ta, kad tiesa yra šventa, nekintanti ir susijusi su dieviškuoju apreiškimu bei tikėjimu.

Atsakymų į pagrindinius būties, pažinimo, tikrovės ir tiesos klausimus ieškoti pradėjo ir pirmieji žmonijos filosofai VI–V a. pr. m. e. Jie gilinosi į tiesos klausimą, tyrinėjo jos prigimtį, apibrėžė skirtingas tiesos formas ir sukūrė pagrindus tolesnei filosofinei diskusijai apie tiesą. Pirmųjų tyrinėtojų darbai turėjo didelę įtaką vėlesniems filosofiniams mąstymams ir teorijoms.

Graikų filosofas Parmenidas (apie 515–450 m. pr. m. e.), vienas iš pirmųjų filosofų, nagrinėjęs tiesos klausimą, išskyrė du kelius: tiesos kelią ir nuomonės kelią. Jo amžininkas Herakleitas (apie 535–475 m. pr. m. e.) teigė, kad tiesa yra kintanti ir kad ji gali atsiskleisti per pasaulio priešybes.

Indijos Vedų ir Upanišadų tekstuose (apie 1500–500 m. pr. m. e.), kurie yra seniausi Indijos filosofijos šaltiniai, tiesa dažnai siejama su aukščiausia tikrove, nekintančia ir amžina. Šiuose tekstuose aptariama tiesos prigimtis, kaip ji susijusi su asmenine ir kosmine tikrove.

Kinų filosofas, daoizmo įkūrėjas Laozi (apie VI a. pr. m. e.) tiesos klausimą siejo su universaliumi gyvenimo ir pasaulio tvarka. Pagal Laozi, tikroji tiesa yra natūrali ir paprasta, ji atsiskleidžia per harmoningą gyvenimą, suderintą su gamta ir visata.

Vienas žymiausių visų laikų filosofų Sokratas (469–399 m. pr. m. e.) tiesos siekė per dialogą ir kritinį mąstymą. Jis tikėjo, kad tiesa gali būti pasiekta per nuolatinį klausimų uždavimą ir atsakymų analizę. Rašytinio teksto eros pradžioje Sokratas buvo nusiteikęs prieš rašytinį žodį. Jis buvo puikus oratorius, dialoguose siekęs atskleisti prieštaravimus žmonių mąstyme ir skatinti juos ieškoti gilesnių tiesų. Savo diskusijomis jis sugebėdavo pritraukti minias žmonių ir prikaustyti jų dėmesį.

Sokratas buvo pirmasis filosofas, nubaustas mirtimi (399 m. pr. m. e.) už tiesos ieškojimą ir skleidimą. Jis kaltintas tuo, kad savo filosofijos pamokomis klaidina ir tvirkina Atėnų jaunimą, skatina kritiškai mąstyti ir abejoti nusistovėjusiomis normomis bei autoritetais. Nors Sokratui suteikiama galimybė gintis, jo kalba apie filosofijos prasmę ir tiesos ieškojimą neįtikina Atėnų teismo. Jo kaltintojai reikalauja baigti filosofuoti ir gadinti jaunuolius bei griauti tikėjimą dievais. Teismas paskelbia jį kaltu ir pasiūlo pasirinkti bausmę. Užut rinkęsis švelnesnę bausmę, kuri galėjo būti tremtis, Sokratas atsako, kad geriau mirti, negu nustoti filosofuoti. Jam skirtą mirtį išgėrus nuodingo nuoviro, Sokratas pasitinka filosofinėje ramybėje, laikydamasis savo principų iki pat pabaigos.

Sokrato teismas ir mirtis, tapusi žymiu filosofiniu ir moraliniu įvykiu, įkvėpė daugybę filosofinių diskusijų ir tekstų, ypač jo mokinio Platono, vėliau ir pastarojo mokinio Aristotelio darbuose.

O naujosios eros priešaušryje, 33 m. balandžio 3-iają, penktadienį, tiesos skleidėjo teismą ir bausmę pakartoja Romos prokuratorius Poncijus Pilotas ir Judėjos minia, atvedusi jam teisti Jėzų Kristų. Į prokuratoriaus klausimą, ar jis esąs žydų karalius, Jėzus atsakė: „Aš esu gimęs ir atėjęs į pasaulį tam, kad liudyčiau tiesą“ (Jn 18). „O kas yra tiesa?“ – paklausęs prokuratorius. Jėzus nediskutavo su valdovu apie tiesą. Jėzaus tiesa, kitaip nei klasikinės tiesos apibrėžimas, pagal kurį tiesa yra teiginio ir daikto atitikimas, nebuvo vien tik iš žodžių sudaryti teiginiai, jo tiesa buvo paties Jėzaus egzistencinė esatis.

Poncijus Pilotas tarė žydų miniai: „Aš nerandu jame jokios kaltės. Yra jūsų paprotys Velykų proga paleisti vieną suimtąjį. Ar norite, kad paleisčiau jums žydų karalių?“ Tada minia ėmė šaukti: „Ne, ne šitą, bet Barabą!“ Plėšikas Barabas buvo paleistas į laisvę, o Jėzus nukryžiuotas.

Poncijus Pilotas turėjo aukščiausią teisinę bei administracinę valdžią Judėjoje ir galutinio sprendimo teisę, bet jis pasirinko pasiduoti minios spaudimui, kad išvengtų neramumų. Jis „nusišlovė rankas“ prieš minią, parodydamas, kad nenori prisiimti atsakomybės už Jėzaus mirtį.

Sokratas ir Jėzus Kristus savo mirtimi parodė ištikimybę skelbtai tiesai. Jų gyvenimo ir mirties istorijos darė ir tebedaro didelę įtaką žmonijos kultūrai ir moralei. Prie šių paralelių pridėjime dar vieną – jau XX a. įvykį, kuomet diktatorius prisiima atsakomybę paskelbti mirties nuosprendį, o sužvėrėjusi minia

pasiruošusi nuteistąjį suplėšyti į gabalus. Tai – Khomeini paskelbta *fatva* rašytojui S. Rushdie, apkaltintam islamo šventenybių įžeidimu knygoje „Šėtoniškos eilės“ (angl. *The Satanic Verses*).

Rašytojas, skirtingai nei filosofas ar pranašas, nesutinka mirti. Jis renkasi priešintis ir išlikti gyvas, parodydamas, kad net ir susidūrus su didžiule grėsme galima rasti būdų, kaip toliau ginti savo principus ir idėjas, tapdamas šiuolaikiniu kovos už žodžio laisvę simboliu.

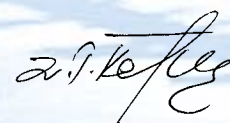
Ar tai rodo, kad XX a. ir XXI a. žmogus nebėra pasirengęs mirti dėl savo skelbiamos tiesos? Ar skirtingos epochos ir kultūrinės aplinkybės formuoja kitokį žmonių požiūrį į heroizmą, mirtį ir kankinystę? Ar yra efektyviau gyventi ir kalbėti, nei mirti ir tapti kankiniu?

Rašytojas S. Rushdie savo gyvenimu tvirtina, kad šiuolaikiniame pasaulyje egzistuoja daugybė būdų kovoti už tiesą, kurie gali būti veiksmingesni nei pasiaukojimas mirti, kad šiuolaikinis žmogus gali pasirinkti kitą kelią nei kankinystė, tačiau tai nereiškia, kad jis mažiau vertina savo tiesą.

Ypatingą galią tyrinėti amžinųjų tiesų klausimą turi menas. Nors jis negali pateikti galutinio atsakymo į šį klausimą taip, kaip bando filosofija ar religija, menas, pasitelkęs intuityvą, jausmus, simbolius, metaforas, estetinius ir dvasinius patyrimus, gali būti ta apvalanti versmė, padedanti giliau apmąstyti amžinas tiesas ir išreikšti tai, kas yra universalu ir nekintama. Menas gali atskleisti tiesas, kurios sunkiai apibrėžiamos žodžiais, ir suteikti naujų perspektyvų į amžinas filosofines temas. Amžinosios tiesos, tokios kaip meilė, kančia, mirtis, žmogaus prigimtis ir dieviškumas, talentingame meno kūrinyje gali veikti stipriau nei realybė.

Filosofija, religija ir menas skirtingais būdais tiria ir perteikia amžinųjų tiesų idėją. Filosofija stengiasi analizuoti ir conceptualizuoti šias tiesas, religija jas įtvirtina kaip dieviškos prigimties ar moralinių principų išraiškas, o menas suteikia galimybę patirti ir apmąstyti jas per estetinę ir emocinę prizmę. Nors nė viena iš šių disciplinų negali pateikti galutinio atsakymo į klausimą apie amžinąsias tiesas, kartu jos kuria gily, daugialypį šios sąvokos supratimą, leidžiantį žmonijai nuolat grįžti prie amžinųjų tiesų temos, ieškoti atsakymų, kurie peržengia laiko ir erdvės ribas.

O kasdienybėje žmogus, kiekvienas su savąja tiesa ir skausmu, vis viena kels akis į dangų, eis prie Raudų sienos ir mels Sutvėrėją jį išgirsti...

Nuoširdžiai Jūsų
Zita Tallat-Kelpšaitė
Žurnalo JŪRA MEER SEA
leidėja nuo 1999 m.

ETERNAL TRUTHS

What is truth?

This question persistently lingers in the subconscious, emerging in the most peculiar forms and at the most inconvenient times, especially when I try to navigate the flood of information about the reality of today – about war and peace – falling down like the Niagara Falls. It surfaces when I hear the 'patriotic' rhetoric of opportunistic politicians and see their fancy lifestyles, when I read the literary disputes that have nothing to do with literature, where the aim is to elevate oneself by demeaning others. The question takes on a demonic form as I read Salman Rushdie's biographical book, *Joseph Anton*. Perhaps I should have read it much earlier, as it was published in 2012; had I done so, I might have reacted differently. In the book, the author recounts his life and the events that unfolded after he was issued a *fatwa* – a death sentence – by Iran's dictator Khomeini for his novel *The Satanic Verses*. The *fatwa* authorized any Muslim to kill him anywhere in the world, with a bounty of initially one million, which later amounted to more than three million U.S. dollars, offered for his head. The novel offended Muslim sentiments. Back then, I heard about this sentence and in my heart, I supported the author of *Midnight's Children*, *The Moor's Last Sigh*, and other excellent books, but I never imagined that such nightmarish things, as described in the biographical book, could happen in 20th-century Europe, where the author received his education and lived. I couldn't believe that, in this cradle of culture, thousands of enraged demonstrators could demand the writer's death, burn his books, and bomb publishing houses and bookstores. All of this happened in 1988!

Much later, in 2023, an Iraqi refugee in Sweden staged several protests in Stockholm by burning the Quran. These incidents almost derailed Sweden's chances of joining NATO, forcing Swedish diplomats to make considerable efforts to ease the Muslim-majority Turkey's veto. I disagree with the protester and with the Swedish institutions that allowed this to happen. In my view, no book – whether it be the Quran, the Bible, the Torah, *The Satanic Verses*, *The Divine Comedy*, *Promised Land*, or *The War of Mushrooms* – should be burned to prove one's truth.

And what is truth?

Humanity has grappled with this question since the dawn of its conscious existence. The question of truth is fundamental in all major religions, holding a significant place in the Bible, the Quran, and the Torah. These scriptures offer a unique understanding of the truth, related to God, faith, and human life. In the Old Testament, truth is understood as faithful-

ness to God and His commandments. In the New Testament, truth is closely connected with Jesus Christ. In the Gospel of John, Jesus says, 'I am the way, the truth, and the life' (John 14:6). The question of truth is one of the key aspects of the Islamic faith in the Quran. The Quran asserts that God is the ultimate truth and that the Quran is God's revelation: 'That is because Allah is the Truth, and He brings the dead to life' (Sura 22:6). In the Torah – the first part of the Bible and the primary scripture of Judaism – the question of truth is closely tied to God's law, moral principles, and righteous living: 'Your righteousness is an everlasting righteousness, and Your law is the truth' (Psalm 119:142).

While each religion has its unique concept of truth, the common idea is that truth is sacred, unchanging, and connected with divine revelation and faith.

The first philosophers began to seek answers to fundamental questions of existence, knowledge, reality, and truth in the 6th-5th centuries B.C. They delved into the question of truth, exploring its nature, defining different forms, and laying the foundations for further philosophical discourse on truth. The works of these early researchers greatly influenced later philosophical thought and theories.

The Greek philosopher Parmenides (circa 515–450 B.C.), one of the first philosophers to examine the question of truth, distinguished between two paths: the path of truth and the path of opinion. His contemporary Heraclitus (circa 535–475 B.C.) argued that truth is constantly changing and can be revealed through the world's opposites.

In the Vedic and Upanishadic texts of India (circa 1500–500 B.C.), which are the oldest sources of Indian philosophy, truth is often associated with the highest reality, immutable and eternal. These texts discuss the nature of truth and how it relates to personal and cosmic reality.

The Chinese philosopher Laozi (circa 6th century B.C.), the founder of Daoism, linked the question of truth with the universal order of life and the world. According to Laozi, true truth is natural and simple, revealing itself through a harmonious life in tune with nature and the universe.

One of the most famous philosophers of all time, Socrates (469–399 B.C.), sought truth through dialogue and critical thinking. He believed that truth could be attained through constant questioning and analysis of answers. At the dawn of the written text era, Socrates opposed the written word. He was an excellent orator, aiming to reveal contradictions in people's thinking through dialogue and encouraging them to seek deeper truths. His discussions attracted crowds and captured their attention.

Socrates was the first philosopher to be sentenced to death (399 B.C.) for seeking and spreading truth. He was accused of misleading and corrupting the youth of Athens with his philosophical teachings, encouraging critical thinking and questioning established norms and authorities. Although Socrates was given the opportunity to defend himself, his speech about the meaning of philosophy and the search for truth did not convince the Athenian court. His accusers demanded that he stopped philosophizing, corrupting young people, and undermining faith in the gods. The court found him guilty and offered him a choice of punishment. Rather than choosing a milder punishment, which could have been exile, Socrates replied that he would rather die than stop philosophizing. He met his death by drinking a poisonous brew, maintaining his philosophical composure and principles until the end.

The trial and death of Socrates, a significant philosophical and moral event, inspired numerous philosophical discussions and texts, particularly in the works of his student Plato, and later in the works of Plato's student, Aristotle.

At the dawn of the new era, on 3 April 33, the trial and punishment of a truth-bearer were repeated by the Roman procurator Pontius Pilate and the Jewish crowd that brought Jesus Christ to him for judgment. When asked by the procurator whether he was the king of the Jews, Jesus replied, 'I was born and came into the world to testify to the truth' (John 18). 'What is truth?' asked the procurator. Jesus did not engage in a discussion with the ruler about truth. Unlike the classical definition of truth, where truth is the correspondence of a statement to reality, Jesus' truth was his existential being.

Pontius Pilate said to the Jewish crowd, 'I find no fault in him. You have a custom that I should release one prisoner to you at Passover. Do you want me to release the king of the Jews?' Then the crowd began to shout, 'Not this one, but Barabbas!' The criminal Barabbas was set free, and Jesus was crucified.

Pontius Pilate had the highest legal and administrative authority in Judea and the final say in decisions, but he chose to yield to the crowd's pressure to avoid unrest. He 'washed his hands' before the crowd, showing that he did not want to take responsibility for Jesus' death.

Socrates and Jesus Christ demonstrated their loyalty to the truth they proclaimed by accepting death. Their life and death stories have had, and continue to have a profound influence on human culture and morality. To these parallels, let us add another – an event of the 20th century, when a dic-

tator took responsibility for issuing a death sentence, and a frenzied mob was ready to tear the condemned person apart. This is the *fatwa* – the death sentence – issued by Khomeini against the writer Salman Rushdie, accused of insulting Islamic sanctities in his book *The Satanic Verses*.

Unlike a philosopher or a prophet, the writer refuses to die. He chooses to resist and remain alive, showing that one can find ways to continue defending one's principles and ideas even in the face of great danger, becoming a contemporary symbol of the struggle for freedom of speech.

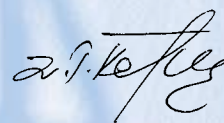
Does this mean that people of the 20th and 21st centuries are no longer willing to die for the truth they proclaim? Do different eras and cultural circumstances shape a different attitude towards heroism, death, and martyrdom? Is it more effective to live and speak than to die and become a martyr?

The writer Salman Rushdie, through his life, affirms that there are many ways to fight for the truth in the modern world and they may be more effective than sacrificing one's life. The modern person can choose a path other than martyrdom, but this does not mean that they value their truth any less.

Art has a unique power to explore the question of eternal truths. Although it cannot provide a definitive answer to this question as philosophy or religion might attempt to do, art, through intuition, emotions, symbols, metaphors, and aesthetic and spiritual experiences, can be that purifying spring, which helps to contemplate eternal truths more deeply and express the universal and unchanging. Art can reveal truths that are difficult to define in words and offer new perspectives on timeless philosophical themes. Eternal truths, such as love, suffering, death, human nature, and divinity, in a talented work of art, can have a stronger impact than reality itself.

Philosophy, religion, and art each explore and convey the concept of eternal truths in their own distinct ways. Philosophy strives to analyse and conceptualize these truths, religion establishes them as expressions of divine nature or moral principles, and art offers the opportunity to experience and contemplate them through an aesthetic and emotional lens. While none of these disciplines can provide a definitive answer to the question of eternal truths, together they create a profound, multifaceted understanding, allowing humanity to continually revisit this topic, seeking answers that transcend the boundaries of time and space.

And in everyday life, each person, with their own truth and pain, will still raise their eyes to heavens, or go to the Wailing Wall, and pray the Creator to hear them...

Sincerely yours,
Zita Tallat-Kelpšaitė
Publisher of JŪRA MEER SEA
magazine since 1999

VANDENYNO PLANETOS MOTERŲ KRAUJAS SŪRESNIS

Europos bendra žuvininkystės politika nuėjo ilgą kelią nuo to laiko, kai pirmą kartą buvo suformuluota Romos sutartyje (1957 m.). Iš pradžių ji buvo susieta su bendra žemės ūkio politika, o laikui bėgant palaipsniui tapo nepriklausoma. Pagrindinė BŽP kryptis – žuvų išteklių išsaugojimas ir valdymas – pradėta vykdyti 1983 m. Ši politika buvo reformuota 1992 m., 2002 m. ir 2013 m. Europos Sąjungos vyriausybės, vykdydamos 2002 m. reformą ir siekdamas žuvininkystės sektoriuje įdiegti reikalavimų laikymosi kultūrą, susitarė įsteigti Europos žuvininkystės kontrolės agentūrą (EŽKA). 2005 m. balandį priimti steigimui būtini teisės aktai. Pagrindinis agentūros uždavinys – organizuoti nacionalinės kontrolės ir inspektavimo veiklos koordinavimą bei bendradarbiavimą, kad būtų laikomasi bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių ir jos būtų veiksmingai taikomos. 2016 m. rugsėjį EŽKA steigimo reglamentas buvo iš esmės pakeistas, išplečiant agentūros vaidmenį, kad jis apimtų ir bendradarbiavimą vykdant pakrančių apsaugos funkcijas.

Žurnalo JŪRA MEER SEA viešnia ir pašnekovė – Europos žuvininkystės kontrolės agentūros vykdančioji direktorė Susan STEELE, apsilankiusi su vizitu Klaipėdoje 2024 m. liepą.

Dr. Susan Steele, mūsų pokalbį ketinau pradėti nuo agentūros Bendrojo programavimo dokumento 2024–2028 m. ir jo numatytų gairių, tačiau susipažinusi su Jūsų veikla ir kai kuriais biografijos faktais, supratau, kad žurnalo skaitytojai pirmiau turi sužinoti, koks žmogus stovi prie Europos žvejybos politikos praktinio įgyvendinimo laivo vairo ir ką jis gali nuveikti.

Turite zoologijos mokslų daktaro laipsnį, baigėte biologijos bakalauro ir verslo vadybos magistro studijas, turite daugybę įvairių atestatų ir sertifikatų, tarp kurių trenerio, sunkvežimio vairuotojo, piloto licencijos. Bėgate maratonus, plaukiojate jūroje, nardote ir... auginate septynis vaikus. Nuo 2013 m. esate Airijos jūrų žuvininkystės apsaugos direkcijos vykdančioji pirmininkė ir generalinė direktorė, nuo 2021 m. – Europos žuvininkystės kontrolės agentūros vykdančioji direktorė. Visose pozicijose pasiekiate stulbinamai puikių rezultatų. Įdomu, kiek Jūsų para turi valandų?

- ***Šiandien Baltijos jūra patiria daugybę spaudimo veiksnių, dėl kurių mažėja biologinė įvairovė.***

Man nepaprastai pasisekė, kad labai mėgstu savo darbą, kuris man suteikia energijos ir padeda susikaupti. Mes visi kasdien turime tiek pat laiko ir dažnai galvoju, kad laikas yra brangiausia mūsų vertybė. Kai norime suderinti daugybę dalykų, svarbiausia – išmintingai išnaudoti laiką netgi smulkmenose. Niekada neperku drabužių, kuriuos reikia lyginti, mūsų namuose visi dėvi juodas kojines, todėl man nereikia jų poruoti. Maistą gaminu dalimis. Visi mūsų vaikai lankė maisto ruošimo kursus ir gali sėkmingai pasigaminti valgyti. Jei į darbą važiuoju automobiliu, užtrunku 20 minučių, jei dviračiu – 30 minučių arba bėgu ir užtrunku 40 minučių. Kasdien tiesiog bėgdamas į darbą sunaudoji sąlyginai mažai laiko ir esi pakankamai sportiškas, kad galėtum nubėgti maratoną. Yra tiek daug būdų, kaip sutaupyti laiko ir padėti sau pasiekti tikslų. Daug ką lemia įprotis. Aristotelis sakė, kad „esame tai, ką darome nuolat“, taigi įprotis yra galinga jėga.

Kai kurie žmonės džiaugiasi iš protėvių paveldėto mėlynojo kraujo slaptinomis savybėmis. Jūs viename interviu užsiminėte, kad kai kurių žmonių kraujas yra sūresnis nei kitų, neabejotinai priskirdama save šiai sūriojo kraujo grupei. Kaip Jūsų gyvenime pasireiškia tas kraujo sūrumas?

Kai verkiame, mūsų ašaros yra sūrios, mūsų kraujas savo druskingumu panašus į jūros vandenį ir mes tiesiog mirtume, jei organizmas visiškai netektų druskos. Esame neatsie-

● **Kai verkiame, mūsų ašaros yra sūrios, mūsų kraujas savo druskingumu panašus į jūros vandenį ir mes tiesiog mirtume, jei organizmas visiškai netektų druskos.**

Jamai susiję su jūra ir net žvilgsnis į jūrą ar didelius mėlyno vandens telkinius ramina mūsų protą. Tačiau yra žmonių, kuriuos, kaip sakė Žakas Kusto (*Jacques Cousteau*), jūra, vieną kartą užbūrusi, nuolat laiko savo stebuklų tinkle. Tai žmonės, kurie dirba jūroje, su jūra ir prie jūros ir kurie turi ypatingą ryšį su vandenynais. Man didelė garbė kasdien susitikti ir dirbti su tokiais žmonėmis.

Užaugau Airijoje, kaimo vietovėje su nuostabia pakrante. Būdama trejų metų nusprendžiau, kad noriu tapti jūrų biologe, o būdama dvylikos pradėjau dirbti vietiniuose žuvininkystės ūkiuose ir nuo to laiko visa mano karjera buvo susijusi su vandenynu. Kai nedirbu su vandenynu, buriuoju, plaukiuju valtimi, plaukiuju jūroje, būnu prie jūros. Labai mėgstu jūros gėrybes ir jūros dumblius.

Kiekvieną 25 metus leidžiamo žurnalo JŪRA MEER SEA numerį pradedu leidėjos žodžiu, kur išsakau savo poziciją vienu ar kitu man rūpimu klausimu. 2008 m. trečiajam žurnalo numeriui parašiau leidėjos žodį, pavadintą „Vandenyno planeta“. „Planetą, kurioje gyvename, vadiname Žeme, nors teisingiau būtų ją vadinti vandenynu. Juk 70,8 proc. – 361 mln. 132 tūkst. kv. kilometrų – viso Žemės rutulio užima jūros ir vandenynai, arba kitaip sakant, Pasaulinis vandenynas. Žemės, kuria vaikštome, važiuojame, kurią kasame, gręžiame, ant kurios statome, kurioje sodiname, sėjame, gyvename, tėra tik 29,2 proc.“, – rašiau prieš 16 metų susirūpinusi dėl žmogaus ir vandenyno santykio, dėl vandenyno ateities. Šiandien tas rūpestis nepalengvėjo. Dr. S. Steele, esate jūrų moteris, vandenyno žmogus – kaip Jūs matote dabartinį bei tolimesnį žmogaus ir vandenyno santykį?

Norėčiau perskaityti jūsų straipsnį. Žmonija tiesiogine to žodžio prasme yra kilusi iš vandenyno, o milijardai žmonių, jų maistas ir pajamos priklauso nuo vandenyno. Dabar suprantame, kaip svarbu dirbti kartu, kad vandenynai būtų apsaugoti. Europos Sąjunga suprato, kaip svarbu šiuo tikslu turėti geras taisykles. Kartu su geromis taisyklėmis reikia užtikrinti jų vykdymą. Metai iš metų, diena iš dienos, kai vieningai dirba visi žmonės, pradedant žvejais, mokslininkais ir baigiant reguliavimo institucijomis, visoje Europoje žuvų išteklių ima gerėti, tačiau dar turime daug ką nuveikti. Kelionė dar ilga.

Kokius tikslus ir uždavinius sau kėlėte 2021 m., pradėdama dirbti vykdančiąja direktore Europos žuvininkystės kontrolės agentūroje?

Kai pradėjau dirbti, mano tikslas buvo išlaikyti stabilų laivų tuo metu, kai agentūra augo. Pastaraisiais metais agentūroje įvyko nemažai pokyčių: padaugėjo projektų, darbuotojų, išsiplėtė žvejybos kontrolės veiklos koordinavimo apimtis. Neseniai integravome tris jūroje patuliuojančius laivus. Toku metu perimti agentūros laivo vairą buvo nemenkas iššūkis, o mano tvirtas įsipareigojimas – toliau laikytis tų pačių aukštų standartų.

Kokia yra generalinė Europos žuvininkystės kontrolės agentūros misija ir strategija?

Trumpai tariant, agentūros misija – skatinti aukščiausius žuvininkystės kontrolės ir tikrinimo standartus Europos Sąjungoje. Mes koordinuojame nacionalinę žuvininkystės kontrolės ir inspektavimo veiklą bei padedame valstybėms narėms bei Europos Komisijai, kad bendra žuvininkystės politika, įskaitant jos išorės aspektą, būtų taikoma kuo vienodžiau ir veiksmingiau.

Nuo 2016 m. EŽKA steigimo reglamentas buvo iš esmės pakeistas, išplečiant agentūros vaidmenį, kad jis apimtų ir bendradarbiavimą vykdamą pakrančių apsaugos funkcijas. Kaip konkrečiai tai pasireiškia?

2016 m. mūsų steigimo reglamentas buvo iš dalies pakeistas, kad į jį būtų įtrauktas Europos šalių bendradarbiavimas pakrančių apsaugos funkcijų srityje. Kartu su Europos jūrų saugumo agentūra (EJSA) ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra („Frontex“) remiame valstybių narių nacionalines valdžios institucijas, turinčias pakrančių apsaugos dalijimosi informacija kompetenciją, gebėjimų ugdymo, stiprinimo ir rizikos vertinimo srityse.

Praejusiais metais EŽKA vadovavo daugiafunkcei jūrų operacijai „MMO Adria 2023“. Be to, EŽKA vykdo specialų Europos Komisijos paskirtą projektą, kuriuo siekiama atnaujinti ir viešai paskelbti Europos bendradarbiavimo pakrančių apsaugos funkcijų srityje praktinį vadovą, taip pat užtikrinti, kad būtų tęsiamas Europos pakrančių apsaugos funkcijų akademijų tinklo projektas (ECGFA-Net) ir įgyvendinamas ES pakrančių apsaugos portalo kūrimas. Be to, šiais metais EŽKA pradėjo vykdyti pirmąją Pakrančių apsaugos gebėjimų stiprinimo ir mokymo mainų programą. Ši programa padeda keistis teorinėmis žiniomis ir praktine patirtimi bei yra platforma, kurioje pakrančių apsaugos institucijos dalijasi gerąja patirtimi.

Bendrajame programavimo dokumente 2024–2028 m. minima, kad EŽKA nuo 2022 m. įgyvendina Europos kaimynystės priemonės (EKP) lėšomis finansuojamą projektą, susijusį su žuvininkystės priežiūros stiprinimu Alžyre. Ar yra ir daugiau projektų Pasaulio vandenyne už Europos ribų?

Iš tiesų, RESUP – Alžyro žuvininkystės priežiūros stiprinimo projektas – remia Alžyro valdžios institucijų pastangas stebėti tarptautiniu, regioniniu ir nacionaliniu lygiu priimtas apsaugos bei valdymo priemonės ir kovoti su neteisėta, nedeklaruojama bei neregamentuojama (NNN) žvejyba. Šiuo tikslu pagal projektą remiamas Alžyras, atnaujinantis nacionalinius teisės aktus pagal tarptautinius ir regioninius žvejybos kontrolės bei priežiūros standartus, teikiant techninę pagalbą žvejybos laivams aprūpinti AIS/VMS sistemomis ir įsteigti žvejybos stebėjimo centrą.

EŽKA parengė keletą projektų, susijusių su tarptautiniu bendrosios žuvininkystės politikos aspektu. 2023 m. pabaigoje EŽKA užbaigė įgyvendinti geresnio regioninio žuvininkystės valdymo projektą Vakarų Afrikoje PESCAO, kuris prisidėjo prie bendro tikslo – žuvininkystės išteklių indėlio į tvarų vystymąsi padidimo, aprūpinimo maistu ir skurdo mažinimo Vakarų Afrikoje – pasiekimo. EŽKA suteikė techninę pagalbą kovojant su nelegalia žvejyba regione.

Kitas projektas – Europos Komisijos inicijuotas ir iki šių metų pabaigos iš Europos jūrų, žuvininkystės ir akvakultūros fon-

do (EJŽAF) finansuojamas projektas „eFishMed“. Juo siekiama pagerinti žuvininkystės veiklos stebėseną, kontrolę ir priežiūrą, geriau suprantant taikytinas taisykles. Šiuo tikslu projektas jau įgyvendino bendrą mokymo programą, e. mokymosi platformą, kurioje rengiami e. mokymosi kursai ir mokymo medžiaga, skirta 159 žuvininkystės pareigūnams iš Alžyro, Libijos, Mauritanijos, Maroko ir Tuniso, ir mainų programą, kuria skatinamas tolesnis bendradarbiavimas bei dalijimasis patirtimi.

Kaip Pasaulio vandenyne vykdoma žuvininkystės kontrolė ir skatinama tausojanti žvejyba? Ar kituose regionuose veikia organizacijos, agentūros, panašios į EŽKA? Kaip su jomis bendradarbiaujate?

Vienas iš didžiausių agentūros pasiekimų yra tai, kad ji tapo žuvininkystės kontrolės kompetencijos centru ne tik ES, bet ir tarptautiniu mastu. Padedame stiprinti trečiųjų šalių gebėjimus, pavyzdžiui, vykdydami pirmiau minėtame klausime nurodytus projektus, kad kiti pasaulio regionai galėtų plėtoti savo žuvininkystės kontrolės gebėjimus. >

Su kokiais iššūkiais ir didžiausiais sunkumais šiandien susiduria organizacijos, panašios į EŽKA? Kokie didžiausi pavojai yra iškilę Pasaulio vandenynui?

Vandenynai susiduria su įvairiais iššūkiais, keliančiais grėsmę jų tvarumui ir saugumui, dažnai susijusiais su spaudimu, kylančiu dėl žmogaus veiklos. Europos žuvininkystės kontrolės agentūra daug dirba, kad žvejybos taisyklės būtų įgyvendintos vienodai ir veiksmingai, tarpininkauja visų jūros dalyvių bendradarbiavimui, kad vandenynai būtų sveiki ir saugūs.

Esame viešoji agentūra, todėl turime spręsti tam tikrus išteklių apribojimus ir nuolat prisitaikyti prie technologijų. Praėjusiais metais kontrolės reglamentas buvo visiškai peržiūrėtas, kad būtų pritaikytas prie dabartinių technologijų. Tai reiškia nuolatinį prisitaikymą tiek iš inspektorių, tiek iš žvejų pusės!

Kaip Pasaulio vandenyną ar atskiras jo dalis paveikė ginklų, įskaitant ir branduolinių (pvz., Šiaurės Korėjos), bandymai, kariniai konfliktai ir karo veiksmai (Rusijos karas Ukrainoje ir kt.)?

Vandenynas neabejotinai matė viską, ką tik gali padaryti žmonija. Europos Komisija atkreipė dėmesį į jūros dugne išmestą amuniciją, pavyzdžiui, nesprogusias bombas, įskaitant cheminius ginklus, kurie buvo išmesti po Pirmojo ir Antrojo pasaulinių karų ir kelia visuotinį susirūpinimą bei tiesiogiai veikia Baltijos jūrą. Jie kelia grėsmę jūros aplinkai ir žmonių sveikatai. Kalbant apie Rusijos invaziją Ukrainoje, tikėtina, kad jūros tarša ir buveinių naikinimas tapo dar didesni. Daugelis žvejų buvo priversti nutraukti savo veiklą Juodojoje jūroje, nes ji nebėra saugi. Tikėkimės, kad Europos Sąjunga gali paskatinti taiką ir šiame regione, nes juk toks buvo Europos Sąjungos kūrimo galutinis tikslas, kurio siekė jos įkūrėjai.

Koks Jūsų vizito į Lietuvą ir jos uostamiestį Klaipėdą tikslas?

Lankymasis šalių žuvininkystės ir pakrančių apsaugos bei pasienio tarnybose yra būtinas mano darbe. Turiu susitikti su nacionalinėmis institucijomis, kurios yra atsakingos už žuvininkystės kontrolę savo šalyse. Būdamas konkrečioje vietoje visoje Europos Sąjungoje taip pat galiu matyti mūsų

darbo rezultatus nuo agentūros Vigo mieste iki visų žvejybos uostų. Lietuva yra gilios jūrinės kultūros šalis, turinti labai įvairų žvejybos laivyną. Klaipėdos uostas yra Lietuvos žvejybos pramonės pulsuojuanti širdis, taigi privalėju ten nuvykti ir paragauti Lietuvoje garsios rūkytos žuvies arba žuvienės!

Minėjote, kad Lietuva buvo paskutinė Jūsų vadovaujamos agentūros kontrolės zonos šalis, kurią aplankėte. Kokį įspūdį ji paliko?

Man didelį įspūdį paliko stulbinantis Lietuvos grožis ir įvairūs aspektai. Man labai patiko stebėti saulėlydį Palangoje ir dalyvauti Jūros šventėje Klaipėdoje, kuri buvo vienas įspūdingiausių jūrinių renginių, kokiuose teko būti. Nidos grožis su jos kopomis ir miškais buvo puiki aplinka mano ankstyviems rytiniams bėgimams ir neskubiems pasivaikščiojimams. Išsiugdžiau skonį vietinei virtuvei, ypač šviežiai išrūkytai žuviai ir unikaliam agurkų su medumi deriniui.

Mane giliai sujaudino Žuvininkystės ir aplinkosaugos departamente dirbančių žmonių atsidavimas ir profesionalumas. Jų įsipareigojimas siekti tvarumo ir užtikrinti švarią bei saugią Lietuvos ateitį yra tikrai pagirtinas.

Kokias Lietuvos žuvininkystės ar žuvivaisos įmones aplankėte? Kaip vertintumėte jų veiklą, kokių pastabų pareiškėte? Kas jus nustebino, pradžiugino ar nuliūdino?

Mano darbas buvo susijęs su žuvininkystės kontrolės ir veislininkystės institucijomis bei pakrančių apsauga. Susitikau su žemės ūkio ministru Kęstučiu Navicku ir produktyviai bendravome abiem pusėms rūpimomis temomis. Pasinaudojau galimybe apsilankyti Vakarų regiono žuvivaisos skyriuje ir apžiūrėti Rusnėje veisiamus bei auginamus atlantinius eršketus (*Acipenser Oxyrinchus*). Turėjau galimybę apsilankyti Valstybės sienos apsaugos tarnybos Pakrančių apsaugos rinktinės Neringos pasienio užkardos Kopgalio stebėjimo centre. Mane sužavėjo aukštas Lietuvos nacionalinių institucijų bendradarbiavimo lygis. Turėjau išskirtinį malonumą įteikti ES agentūrų: EŽKA, EJSA, „Frontex“, organizuojamų ekologiškumo apdovanojimų prizą Baltijos jūros gyvūnų reabilitacijos centrui Kopgalyje.

Daugiau informacijos apie ekologiškumo apdovanojimus galima rasti šiuo adresu: *European Cooperation on Coast Guard functions - Greening Award Initiative - EMSA - European Maritime Safety Agency (europa.eu)*

Kaip vertinate padėtį Baltijos jūroje žuvininkystės kontrolės požiūriu? Kokių rekomendacijų turite Baltijos šalims dėl tausios žvejybos, žuvų išteklių išsaugojimo ar galbūt kai kurių rūšių atsikūrimo?

Baltijos jūroje EŽKA koordinuoja jungtinį dislokavimo planą. 2023 m. Baltijos jūros regione buvo koordinuojami

3 637 patikrinimai. Lietuvos valdžios institucijos yra įsipareigojusios dalyvauti bendruose dislokavimo planuose ir aktyviai prisideda prie geros žuvininkystės kontrolės lygio palaikymo. Kaip teigiama Europos Komisijos komunikate dėl tausios žvejybos ES būklės (2024 m.), aplinkosauginė padėtis Baltijos jūroje ir toliau daro poveikį žuvų ištekliams bei jų vystymuisi. Šiandien Baltijos jūra patiria daugybę spaudimo veiksnių, dėl kurių mažėja biologinė įvairovė. Šis spaudimas apima eutrofikaciją dėl į ją patenkančių maistinių medžiagų ir nuolat didelį teršalų kiekį. Baltijos jūros daugiamečiame plane numatyta daug priemonių, padedančių atsigaivinti sergantiems žuvų ištekliams, įskaitant tokias priemones, kaip tikslinės žvejybos sustabdymas, mažesnio nei rekomenduojami didžiausi bendro leistino sugauti kiekio (BLSK) nustatymas, žvejybos uždraudimas neršto metu ir mėgėjiškos žvejybos apribojimas.

Vizito Klaipėdoje metu Jūsų elegantišką suknelę puošė sidabro segė, kurioje pavaizduota menkė. Kokią žinią siunčiate auditorijai puošdamasi, tarkime, ne deimantais, o jūros žuvelės silueta? Kokia jos istorija? Ar tai galėtų reikšti, kad esate atsidavusi menkės globėja visose jūrose ir dedate daugybę pastangų, kad ši skani žuvis neišnyktų?

Sakyčiau, kad esu ne už ne griežtą, bet už veiksmingą apsaugą, siekiant užtikrinti tvarumą

Viešėdama Klaipėdoje pasirinkau segėti sidabrinę menkę vaizduojančią segę, kurią pagamino vietinis menininkas Vigo mieste Ispanijoje. Tai buvo ne atsitiktinis pasirinkimas, o mano įsipareigojimo saugoti jūrų gyvūniją simbolis. Kiekvieną dieną nešioju vis kitą žuvį, tačiau menkė mano širdyje užima ypatingą vietą. Ji primena mano kelią į žvejybos kontrolę, kurį paskatino apsilankymas Niūfaundlende, kur mačiau menkių žvejybos žlugimo padarinius.

Europos žuvininkystės kontrolės agentūroje nenuilstamai dirbame, kad užtikrintume žvejybos tvarumą ir peržvejotų rajonų atkūrimą. Tai pasiekama derinant ir koordinuojant Europos bendrąją žuvininkystės politiką.

Esate už itin griežtą menkių apsaugą ir tas vis stiprėjantis griežtumas labai nepatinka Baltijos jūros žvejams. Matyt, panašios yra ir kitose jūrose žvejojantių žvejų nuotaikos. Ar vyksta dialogas su žvejais?

Sakyčiau, kad esu ne už griežtą, o veiksmingą apsaugą, siekiant užtikrinti tvarumą. Bendra žuvininkystės politika siekiama užtikrinti, kad ateityje nestigtų žuvų išteklių ir kad visiems žvejams būtų sudarytos vienodos sąlygos.

● ***Vandenynas neabejotinai matė viską, ką tik gali padaryti žmonija.***

Manoma, kad Viduržemio jūros centrinės ir rytinės zonos yra labiau pažeidžiamos klimato kaitos dėl padidėjusio invazinių atogrąžų kilmės rūšių (pvz., Lessepsijos ir kitų rūšių) spaudimo, aukštesnės vandens temperatūros ir silpnesnės vandenyno cirkuliacijos, dėl kurios mažėja ištirpusio deguonies kiekis. Viduržemio ir Juodojoje jūrose, nepaisant to, kad pastaruoju metu kai kurių išteklių būklė pagerėjo, reikia imtis daugiau veiksmų ir įsipareigoti spręsti susidariusią padėtį. EŽKA visada pasiryžusi padėti ES valstybėms narėms šioje srityje.

O kas atsitiktų, jei menkės jūrose neliktų?
Ar žmonija neišgyventų be šios žuvies?

Klausimas, kas nutiktų, jei jūrose neliktų menkių, yra sudėtingas. Nors žmonės potencialiai galėtų pereiti prie kitų

rūšių žuvų valgymo, pasekmės jūrų ekosistemoms nėra iki galo suprantamos. Tai rodo, kaip svarbu išlaikyti jūrų gyvūnijos ir augalijos pusiausvyrą.

Ar reikėtų baimintis grėsmės Baltijos jūros ištekliams dėl smarkiai stiprėjančio Rusijos anklavo Kaliningrado srities militarizavimo?

Baltijos jūra kenčia. Kaip atsakyta ankstesniame klausime, dėl daugybinio spaudimo Baltijos jūrai prasidėjo eutrofikacija ir didelis Baltijos jūros užterštumas. Militarizacija yra dar viena grėsmė.

Ar išsimaudėte Baltijos jūroje?

Taip, bet iki apsilankymo Lietuvoje tik Danijoje, Lenkijoje ir Vokietijoje. Dabar teko maudytis čia, Lietuvoje.

Dėkoju už pokalbį.
Kalbėjosi Zita Tallat-Kelpšaitė

Įmanoma Possible

KLAIPĖDOS
DRAMOS
TEATRAS

89 sezonas

89th season

Repertuaras / Répertoire
kdt.lt

Mecenatai / Patrons:

Pagrindinis rėmėjas / Main sponsor

LIMARKO GROUP

Is dalies finansuoja / Partly funded by:

Klaipėda

THE BLOOD OF THE WOMEN OF THE OCEAN PLANET IS SALTIER

The European Common Fisheries Policy has come a long way since it was first formulated in the Treaty of Rome (1957). Initially linked to the Common Agricultural Policy, it gradually became independent over time. The main thrust of the CFP – the conservation and management of fish stocks – was introduced in 1983 and reformed in 1992, 2002, and 2013. As part of the 2002 reform, and in order to establish a culture of compliance in the fisheries sector, European Union governments agreed to establish a European Fisheries Control Agency (EFCA). The legislation necessary for its establishment was adopted in April 2005. The Agency's main task is to organise coordination and cooperation between national control and inspection initiatives in order to ensure compliance with and effective application of the rules of the Common Fisheries Policy. In September 2016, the Regulation establishing the EFCA was substantially amended, extending the Agency's role to include cooperation on coastguard tasks.

Susan STEELE, Executive Director of the European Fisheries Control Agency, was a guest and interviewee of JŪRA MEER SEA magazine during her visit to Klaipėda in July 2024.

Dr Susan Steele, I was going to start our conversation with the Agency's Single Programming Document 2024-2028 and its guidelines, but after reading about your activities and some of the facts of your biography, I realised that the readers of the magazine need to know the person at the helm of the practical implementation of the European fisheries policy. You have a PhD in zoology, a bachelor's degree in biology and a master's degree in business management, and you also hold a wide range of certificates, including a trainer's licence, a truck driver's licence, and a pilot's licence. You run marathons, swim in the sea, dive and... are raising seven children. You have been Executive Chairman and Director General of the Irish Marine Fisheries Protection Authority since 2013 and Executive Director of the European Fisheries Control Agency since 2021. The track record in all your positions is truly impressive and makes me wonder, just how many hours exactly are in your day?

- ***When we cry, we cry salt, the level of salt in our blood is similar to seawater, and eating no salt leads us to death.***

I am extremely lucky as I have a huge passion for the work that I am doing, which gives me energy and helps me focus.

We all have the same amount of time every day and I often think that time is our most precious commodity. When we balance a lot of things, it is about using time wisely. I never buy clothes that need to be ironed, everyone in the house has black socks so I don't have to pair them. I cook meals in batches. If I drive to work, it takes 20 minutes, cycle – 30 minutes, or run – 40 minutes. By simply running to work every day, you use little time and are fit enough to run a marathon. There are so many ways to save time and help achieve things and so much of it is habit. Aristotle said 'we are what we repeatedly do' so a lot of it is habit.

Some people enjoy the mysterious properties of blue blood inherited from their ancestors. You mentioned in an interview that some people's blood is saltier than others', definitely classifying yourself in this salty blood group. How does that manifest in your life?

When we cry, we cry salt, the level of salt in our blood is similar to seawater, and eating no salt leads us to death. We are integrally linked with the sea and even gazing onto the sea or large bodies of blue water calms our minds. However, in case of some people, as Jacques Cousteau famously said, 'the sea, once it casts its spell, holds one in its net of wonder for ever'. These are the people, who work with and >

on the sea in many roles and who have a special affinity for the oceans. I am very privileged to meet those people on a daily basis.

As for me, I decided that I wanted to be a marine biologist at the age of three. I grew up in a rural area in Ireland with a beautiful coastline. I started working on local fish farms at the age of 12 and my entire career has been about the ocean. When I am not working with the ocean, I am sailing, boating, swimming in the sea and near the sea. I also enjoy seafood and seaweed.

Every issue of *JURA MEER SEA*, which has been published for 25 years, opens with a publisher's word on one or another issue of interest to me. The publisher's word, written for the third issue of the magazine in 2008 was titled as *The Ocean Planet*. 'We refer to the planet that we live on as the Earth, although it would be fairer to call it the Ocean. After all, 70.8 % – 361 million 132 thousand square kilometres – of the total globe of the Earth is covered by seas and oceans,

or in other words – the Global Ocean. The land on which we walk, drive, dig, drill, build, plant, sow and live is only 29.2% of the entire surface.' – 16 years ago, I wrote this out of concern for the relationship between the man and the ocean, and for the future of the ocean. Today, that concern has not been eased. Dr Steele, you are a woman of the sea and a person of the ocean – how do you see the current and future relationship between humanity and the ocean?

I would love to read your article. Humanity quite literally comes from the ocean and billions of people rely on the ocean for food and income. We have now an understanding on how important it is to work together to protect the oceans. The European Union has understood how essential it is to have good regulations for that purpose. Hand in hand with the good regulations, there is the need of enforcing them. Year by year, day by day, with the work of all of the people from the fishermen to the scientists, to the regulators, we see improvements in fish stocks throughout Europe, but we still have much to do. The journey is long.

What goals and objectives have you set for yourself when you started as the Executive Director at the European Fisheries Control Agency in 2021?

When I started, my goal was to keep the ship steady at a time when the agency has been growing. In the last years, the Agency has undergone much change: more projects, more staff and a wider scope in coordination of fisheries control activities. We recently have integrated three off-shore patrol vessels. It has been a challenge to take the helm at that moment and my commitment has been to keep delivering at the same high standards.

What are the general mission and strategy of the European Fisheries Control Agency?

In a nutshell, the mission of the Agency is to promote the highest standards for control and inspection for fisheries in the European Union. We coordinate national fisheries control and inspection activities and we assist Member States and the European Commission so that the Common Fisheries Policy is applied in the most uniform and efficient way, including its external dimension.

Since 2016, the Regulation establishing the EFCA has been substantially amended, extending the Agency's role to include cooperation in coastguard functions. How does this work?

In 2016, our Founding Regulation was amended to integrate the European cooperation on coast guard functions. Together with EMSA and Frontex, we support Member States' national authorities with coast guard competences in the fields of Information Sharing, Capacity Building and Risk Assessment and Capacity Sharing.

Last year, EFCA led the Multipurpose Maritime Operation (MMO) Adria 2023. Also, EFCA has a dedicated project allocated by the European Commission to update and make publicly available the *Practical Handbook on European Cooperation on Coast Guard Functions*, including ensuring European Coast Guard Functions Academies Network Project (ECGFA-Net) is followed up, and the implementation of an EU Coast Guard portal. In addition to that, this year, EFCA has launched the first Coast Guard Capacity Building and Training Exchange Programme. This programme facilitates the exchange of theoretical knowledge and practical expertise, serving as a platform for sharing best practices among coast guard authorities. The exchange programme facilitates the exchange of theoretical and practical knowledge and best practices among authorities engaged in coast guard functions.

As of 2022, the Single Programming Document 2024–2028 EFCA is also implementing a project, financed by the European Neighbourhood Instrument (ENI), which relates to the reinforcement of

We all have the same amount of time every day and I often think that time is our most precious commodity. ●

the fisheries surveillance in Algeria. Are there more projects in the World Ocean outside Europe?

Indeed, the RESUP Algeria project supports Algerian authorities in their efforts to monitor conservation and management measures adopted at international, regional, and national levels, and to combat IUU fishing. To that end, the project is supporting Algeria updating national legislation for fisheries control and surveillance in accordance with international and regional standards and providing technical assistance to equip fishing vessels with AIS/VMS systems and to set up a fishing monitoring centre.

EFCA has developed several projects in the international dimension of the Common Fisheries Policy. At the end of 2023, EFCA concluded the project PESCAO, which contributed to the achievement of its overall objective, to enhance the contribution of fisheries resources to sustainable development, food security and poverty alleviation in West Africa. EFCA provided technical support in the fight against illegal fishing in the region.

Another project is e-FishMed, initiated by the European Commission and financed under the European Maritime, Fisheries and Aquaculture Fund (EMFAF) until the end of this year. The e-FishMed project aims to improve monitoring, control and surveillance of fisheries activities through a better common understanding of the rules to be applied. To that end, the project already delivered: a common training curriculum, an e-learning platform that hosts e-learning courses and training material to the benefit of 159 fisheries officials from Algeria, Libya, Mauritania, Morocco, and Tunisia, and an exchange programme that promotes further collaboration and sharing of expertise.

How is fisheries control and the promotion of sustainable fishing in the world ocean doing right now? Are there organisations or agencies similar to EFCA in other regions? How do you cooperate with them?

One of the Agency's great achievements is to have become a centre of excellence in fisheries control, not only in the EU, but also internationally. We help with capacity building in third countries, such as with the projects cited in the question above, so that other regions in the world can develop their own fisheries control capacities.

What are the greatest challenges and difficulties faced by organisations like EFCA today? What are the biggest threats facing the world's oceans? >

The oceans suffer different challenges that are threatening the sustainability and security of the oceans, often linked to pressures derived from human activity. In EFCA, we work hard so that with a uniform and effective implementation of the regulations and by brokering cooperation among all actors at sea, the oceans can be healthy and secure.

We are a public agency, so we have to deal with some resource constraints as well as constant technological adaptation. The control regulation has been completely revised last year, in order to adapt to current technology. This means constant adaptation: both from the side of the inspectors and the fishers!

How has the world ocean or parts of it been affected by weapons testing, including nuclear weapons (e.g. North Korea), military conflicts and hostilities (Russia's war in Ukraine, etc.)?

The Ocean has surely seen everything humankind is capable of. The European Commission has paid attention to munitions dumped on the seabed such as unexploded bombs including chemical weapons that were dumped after World Wars I and II, representing a global source of concern and directly affecting the Baltic Sea. They pose a threat to the marine environment and human health.

Concerning Russia's invasion in Ukraine, there is probably more marine pollution and habitat destruction. Many fisheries had to stop their activity in the Black Sea, because it is not safe anymore. We hope that the European project can promote peace as well in this region as this was the ultimate goal that EU founding fathers pursued with the EU project.

What is the purpose of your visit to Lithuania and its port city of Klaipėda?

Visiting national fisheries and coast guard and border authorities is essential to my job. I need to meet the national authorities, which have such an important role as being responsible of fisheries control in their countries. Being on the field throughout the EU also allows me to see the results of our work from the Agency in Vigo down to all the fishing ports.

Lithuania is a country with a deep maritime culture with a highly diversified fishing fleet. The port of Klaipėda is the beating heart of the fishing industry in Lithuania, I have to go there to try *rūkyta žuvis* (smoked fish) or *žuvienė* (fish soup)!

● ***The Baltic Sea today faces multiple pressures, which have led to a decline in biodiversity.***

You mentioned that Lithuania was the last country in the control zone of the agency you lead that you visited. What was your impression of Lithuania?

I was deeply impressed by Lithuania's stunning beauty and diverse aspects. I cherished watching the sunset in Palanga and attending the Sea Festival in Klaipėda, which was one of the most impressive marine events I've ever attended. Nida's beauty, with its dunes and forests, was a perfect setting for my early morning runs and leisurely walks. I developed a taste for the local cuisine, especially the fresh smoked fish and the unique combination of cucumbers with honey.

I was deeply moved by the dedication and professionalism of the people working at the Department for Fisheries and the Environment. Their commitment to sustainability and securing a future for Lithuania was truly commendable.

Which Lithuanian fisheries or fish breeding companies have you visited? How would you rate their performance, what comments did you make? What surprised you, made you happy or sad?

My work was with the fisheries control and breeding authorities and the coast guard. I met with the Minister of Agriculture Kęstutis Navickas and had a productive exchange on topics of mutual interest. To this end, I used the opportunity to visit the Western Region Pisciculture Division to see Atlantic sturgeons (*Acipenser oxyrinchus*) in Rusnė.

I had an opportunity to visit Kopgalis Surveillance Centre of Neringa Border Cordon of the Coastal Guard Border Detachment of the State Border Guard Service. I was impressed by the high level of cooperation between Lithuanian national authorities.

I also had the distinct pleasure of hand-delivering the prize from the greening awards organized by EU agencies EFCA-EMSA-Frontex to Baltic Sea Animal Rehabilitation centre in Kopgalis. You can find more information on Greening Awards on EMSA's website section on *The Greening Award Initiative*.

What is your assessment of the situation in the Baltic Sea from the point of view of the fisheries control? What recommendations do you have for the Baltic countries in terms of sustainable fishing, maintenance of fish stocks, or, perhaps, recovery of some species?

Regarding the Baltic sea, EFCA coordinates a joint deployment plan. In 2023, there were 3,637 inspections coordinated in the Baltic Sea region. Lithuanian authorities are committed to participate in the joint deployment plans and are active contributors for keeping up the level of good fisheries control.

According to the European Commission's communication on the state of play of sustainable fishing in the EU (2024),

the environmental situation in the Baltic Sea continues to affect fish stocks and their development. The Baltic Sea today faces multiple pressures, which have led to a decline in biodiversity. These pressures include eutrophication from nutrient inputs and persistently high levels of contaminants. The Baltic Sea multiannual plan provides many tools to help ailing fish stocks recover, including measures such as suspending target fisheries, setting TACs below the maximum advised levels, closing during spawning periods and limiting recreational fishing.

During your visit to Klaipėda, your elegant dress was decorated with a silver brooch depicting a cod. What message are you sending to your audience by wearing, say, not maybe diamonds, but a silhouette of a sea fish? What is the story behind it? Could this mean that you are a devoted guardian of cod in all the seas and that you go to great lengths to ensure that this delicious fish does not disappear?

During my visit to Klaipėda, I chose to wear a silver brooch depicting a cod, crafted by a local artist in Vigo, Spain. This

wasn't a random choice, but a symbol of my commitment to the protection of marine life. I wear a different fish every day, but the cod holds a special place in my heart. It reminds me of my journey into fisheries control, sparked by a visit to Newfoundland, where I witnessed the aftermath of the collapse of the cod fishery.

At the European Fisheries Control Agency, we work tirelessly to ensure the sustainability of fisheries and the recovery of overfished areas. This is achieved through the harmonization and coordination of the European Common Fisheries Policy.

You are in favour of extremely strict protection of cod and increasing the restrictions is very unpopular with the fishermen of the Baltic Sea. Apparently, the mood of fishermen fishing in other seas is similar. Is there any dialogue with them?

Instead of 'strict protection', I would rather say 'effective in order to ensure sustainability'. The common fisheries policy is to ensure that there are fish stocks for the future and that there is a level playing field for all fishermen. >

In the Mediterranean, the central and eastern areas are considered more vulnerable to climate change due to increased pressure from invasive species of tropical origin (such as *Lessepsian* and other species), higher water temperatures and less ocean circulation, which leads to lower levels of dissolved oxygen.

For the Mediterranean and Black Sea, despite recent improvements in the state of some stocks, more action and greater commitment is required to tackle the situation. EFCA is always committed to support EU Member States in this regard.

And what would happen if cod disappeared from the seas? Would humanity not survive without this fish?

● ***Instead of ‘strict protection’, I would rather say ‘effective in order to ensure sustainability’.***

The question of what would happen if there were no cod in the seas is complex. While humans could potentially move to eat other species, the implications on the marine ecosystems are not fully understood. This highlights the importance of maintaining the balance in marine wildlife.

Should there be any fear of a threat to the Baltic Sea resources due to the increasing militarisation of the Russian enclave of Kaliningrad?

The Baltic Sea is suffering. As answered in the previous question, the multiple pressures on the Baltic Sea have led to eutrophication and a high level of pollution in the Baltic Sea. Militarisation is yet another threat.

Have you taken a dip in the Baltic Sea?

Yes, but until the visit to Lithuania only in Denmark, Poland and Germany. Now I got to swim here in Lithuania.

Thank you for the conversation.
Interviewed by Zita Tallat-Kelpšaitė

Books Notebooks Maps Booklets Brochures

Catalogues Business cards Folders

Envelopes Menu Paper blocks Price tags Coasters

Certificates Invitations Postcards Boxes

Paper bags Labels Calendars

Europos žuvininkystės kontrolės agentūros vadovybės vizito Lietuvoje metu pristatyti žuvininkystės kontrolės prioritetai bei jos ateities vizija

2024 m. liepos 26–27 d. Žuvininkystės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos lankėsi Europos žuvininkystės kontrolės agentūros (EŽKA) direktorė Susan STEELE su delegacija. Dvi dienas trukusio vizito metu svečiams iš Ispanijos pristatyta Žuvininkystės tarnybos bei su ja bendradarbiaujančių institucijų veikla, kuri yra tiesiogiai susijusi su Žuvininkystės kontrolės politikos įgyvendinimu Lietuvoje.

Pirmąją vizito dieną, susitikimo su Žuvininkystės tarnybos vadovybe metu, buvo aptartas Lietuvos įsitraukimas į bendrą veiklą siekiant efektyvesnio Europos Sąjungos integruotos jūrų politikos įgyvendinimo. Taip pat kalbėta apie

Žuvininkystės tarnybos kontrolės pareigūnų sėkmingą dalyvavimą tarptautinėse žvejybos kontrolės misijose įvairiuose pasaulio žvejybos rajonuose bei Europos jūrų saugumo administracijos (EMSA) organizuojamuose bepiločio orlaivio (drono) projektuose Lietuvos pajūryje.

Žuvininkystės tarnybos direktorius Tomas Kazlauskas akcentavo, kad Lietuva yra tarp pirmaujančiųjų pagal naudojamą pažangias IT technologijas, kurių pagalba kontrolės pareigūnai visą parą stebi laivus visame pasaulyje. Dideli kiekiai duomenų (žuvų sugavimai, iškrovimai, kvotos, pirminiai pardavimai, leidimai, rizikos atranka ir kt.), patenkančių į Žuvininkystės tarnybos duomenų bazę, apdorojami analitine sistema. Sistemų pagalba duomenys nuolat sutikrinami kryžiniu būdu bei atradus neatitiktis kontrolės pareigūnai atlieka tyrimą neatitiktims išsiaiškinti.

Susitikimo metu taip pat buvo pristatyti ateities planai, kaip išmaniųjų technologijų pagalba, pasitelkiant dronus ar nuotolinio stebėjimo kameras, bus efektyvinama žuvininkystės kontrolė tolimosiose jūrose, Baltijos jūroje bei priekrantės zonoje. Delegacijai iš Ispanijos, kurioje yra įsikūrusi EŽKA būstinė, buvo pristatyta Žuvininkystės tarnybos mobiliąją aplikaciją *eLaimikis*, su kuria bus ne tik vykdoma žvejų mėgėjų kontrolė, bet ir surenkami duomenys apie Baltijos jūroje sugautą laimikį.

Bendradarbiavimas su kitomis institucijomis – neatsiejama žuvininkystės kontrolės politikos įgyvendinimo Lietuvoje dalis, siekiant geresnio ES integruotos jūrų politikos įgyvendinimo. Šiems tikslams pasiekti Žuvininkystės tarnybos pareigūnai kontrolės klausimais nuolat bendradarbiauja su Valstybės sienos apsaugos tarnybos Pakrančių apsaugos pasienio rink-

tine (VSAT PAPER). Organizuojama bendra jungtinė veikla VSAT PAPER Neringos pasienio užkardos Kopgalio stebėjimo centre, stabdant ir tikrinant laivus pagal numatytas kompetencijas, bei planuojamos jungtinės veiklos Baltijos jūroje pagal patvirtintą bendrą dviejų institucijų veiklos planą.

EŽKA vadovybės vizito VSAT PAPER Neringos pasienio užkardos Kopgalio stebėjimo centre metu pristatyta įstaigos veikla bei glaudus bendradarbiavimas su kitomis institucijomis. Pademonstruota moderni pasienio stebėjimo įranga, suorganizuotas parodomasis plaukimas VSAT priklausančiu greitaeigiu laivu.

Antrąją vizito Klaipėdoje dieną EŽKA vadovybė turėjo unikalią galimybę dalyvauti Baltijos jūroje vykusiame viename svarbiausių ir prasmingiausių Jūros šventės renginių – vainikų nuleidimo ceremonijoje. Jos metu EŽKA direktorė S. Steele su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministru K. Navicku į Baltijos jūros bangas nuleido gėlių vainiką, taip prisimindami ir pagerbdami iš jūros negrįžusius jūrininkus.

Vėliau delegacija lankėsi Baltijos jūros gyvūnų rehabilitacijos centre, kuris yra įtrauktas į EŽKA, EMSA ir „Frontex“ agentūrų bendradarbiavimo projektus.

Žuvininkystės tarnybos
prie LR žemės ūkio ministerijos informacija

European Fisheries Control Agency Management Visited Lithuania to Introduce Fisheries Control Priorities and Visions for the Future

On 26–27 July, Susan Steele, Director of the European Fisheries Control Agency (EFCA), and a delegation visited the Fisheries Service under the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania. During the two-day visit, the guests from Spain were introduced to the activities of the Fisheries Service and cooperating institutions, which are directly related to the implementation of the fisheries control policy in Lithuania.

On the first day of the visit, the meeting with the management of the Fisheries Service involved discussions of Lithuania's participation in joint activities for more effective implementation of the Integrated Maritime Policy of the European Union, including the successful contribution of the Lithuanian inspectors in international fisheries inspection missions in various fishing grounds around the world and the European Maritime Safety Administration's (EMSA) unmanned aerial vehicle (drone) projects along the Lithuanian coast.

Tomas Kazlauskas, Director of the Fisheries Service, pointed out that Lithuania is among the leaders in the use of advanced IT technologies, which enables the control officers to monitor vessels around the world 24 hours a day. Large amounts of data (catches, unloading, quotas, primary sales, permits, risk screening, etc.) entering the Fisheries Service's database are processed through an analytical system. The systems constantly cross-check the data and any discrepancies are immediately investigated by the control officers.

The meeting also included discussions of the future plans to improve fisheries control on the high seas, the Baltic Sea, and in coastal areas through the use of smart technologies, drones or remote sensory cameras. The delegation from Spain, where EFCA is based, was introduced to the Fisheries Agency's *eLaimikis* mobile application, which will not only control amateur fishermen, but also collect the data on catches in the Baltic Sea.

Co-operation with other institutions is an integral part of the implementation of the fisheries control policy in Lithuania in order to improve the implementation of the EU Integrated Maritime Policy. In order to achieve these objectives, officers of the Fisheries Service regularly cooperate with the Coast Guard Border Detachment of the State Border Guard Service (CGBD SBGD) on control issues. Joint activities are organised at Kopgalis Surveillance Centre of the CGBD SBGD Neringa Border Cordon, which

involve stopping vessels for inspection, carried out according to the established competences, and planning further action in the Baltic Sea, which is based on the approved joint action plan of the two institutions.

During the visit to Kopgalis Surveillance Centre of the CGBD SBGD Neringa Border Cordon, EACA management was introduced to the activities of the institution and close cooperation with other institutions, had an opportunity to see the modern border surveillance equipment, and went on a demonstration trip on a high-speed boat of SBGD.

On the second day of the visit to Klaipėda, the EFCA leadership had the unique opportunity to participate in one of the most important and meaningful events of the Sea Festival – the wreath-laying ceremony in the Baltic Sea. During the ceremony, EFCA Director Ms Steele, together with Mr K. Navickas, Minister of Agriculture of the Republic of Lithuania, lowered a wreath into the waves of the Baltic Sea to commemorate and honour the seafarers, who have not returned from the sea.

Later, the delegation visited the Baltic Sea Animal Rehabilitation Centre, which is a part of the cooperation project between EFCA, EMSA and Frontex.

Information from the Fisheries Department of the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania

Kompiuterio monitoriuje galime matyti, kaip vykdoma žvejyba bet kurioje pasaulio vietoje

zuv.lrv.lt

Po viešnagės Lietuvoje Europos žuvininkystės kontrolės agentūros vykdančioji direktorė Susan STEELE pabrėžė, kad ją giliai sujaudino Žuvininkystės ir aplinkosaugos departamente dirbančių žmonių atsidavimas ir profesionalumas, aukštas Lietuvos nacionalinių institucijų bendradarbiavimo lygis.

Apie profesionalumą ir veiklos specifiką kalbamės su Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos vadovu Tomu KAZLAUSKU.

Gerbiamas Tomai, esate gana jaunas vadovas, tačiau praėjęs visas veiklos pakopas žuvininkystės srityje, 2015 m. pripažintas Europos žuvininkystės kontrolės agentūros nacionaliniu žvejybos kontrolės ekspertu ir turintis pakankamai patirties, kad galėtumėte imtis vadovauti plačiai ir sudėtingai žuvininkystės tarnybos veiklai. Kokius tikslus kėlėte sau ir kolektyvui, 2018 m. tapęs Žuvininkystės tarnybos vadovu?

Žuvininkystės srityje dirbu jau daugiau nei 15 metų. Nuo 2009 m. dirbau Žuvininkystės departamento prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Žvejybos kontrolės ir stebėsenos skyriaus vyriausioju specialistu. Netrukus, 2013 m., tapau šio skyriaus vedėju, o nuo 2018 m. gegužės 9 d. buvau paskirtas Žuvininkystės tarnybos vadovu. Tiesa, vadovavimo įstaigoje pradžia nebuvo lengva, nes kaip tik

buvo pradėta vykdyti įstaigos reorganizacija: mažinamas darbuotojų skaičius, administracija perkeliama iš Vilniaus į Klaipėdą.

Iš sostinės į Klaipėdą persikraustė tik 6 specialistai, įskaitant mane. Vilniečiams atsisakius palikti sostinę, teko priimti nemažai naujų darbuotojų. Daugiausia personalo buvo ieškoma pagalbiniam, o ne specialiesiems – žuvininkystės kontrolės ir žuvivaisos – skyriams: reikėjo teisininkų, viešųjų pirkimų specialistų ir kt. Nepaisant vykdomos reorganizacijos, reikėjo užtikrinti žuvininkystės kontrolės funkcijas. Europos Komisija šaliai, dėl vienokių ar kitokių priežasčių nutraukusiai šį procesą, gali apskritai uždrausti žvejybą. Viskas praėjo sklandžiai, be pastabų.

Naujos komandos formavimas buvo ypač naudingas, kadangi nuo pat pradžių kandidatai buvo supažindinami su Žuvininkystės tarnybos vizija – moderni, efektyviai ir skaidriai valdoma, pirmaujanti žuvininkystės srityje įstaiga, savo misiją įgyvendinanti taikant moderniausias ir pažangiausias informacines žvejybos kontrolės ir žuvų išteklių atkūrimo technologijas – ir jiems, kartu ir sau, kaip darnaus kolektyvo nariams, keliamais reikalavimais.

Šiandien galiu nuoširdžiai pasidžiaugti, kad kartu su kiekvienu kolektyvo nariu nuolat siekiame žinių ir tobuliname profesinius įgūdžius, drąsiai priimame naujoves, ieškome pažangių sprendimų ir juos įgyvendiname, kartu susidorojame su iššūkiais. Esame puiki komanda.

Kokios yra pagrindinės Žuvininkystės tarnybos veiklos kryptys ir prioritetai?

Žuvininkystės tarnyba – kontroliuojanti institucija, prižiūrinti verslinę, specialiąją ir mėgėjų žvejybą Baltijos jūroje (atviroje jūroje ir priekrantėje). Žuvininkystės tarnybos inspektoriai taip pat stebi ir kontroliuoja Lietuvos žvejų darbą Atlanto, Ramiajame vandenyne ir kituose tolimuosiuose žūklės rajonuose.

Esminė Žuvininkystės tarnybos funkcija yra kontroliuoti, kaip žvejai laikosi nustatytos tvarkos, taip kovojama su neteisėta, nedeklaruota ir nereglamentuota žvejyba. Vykdydama žvejybos kontrolę, Lietuva gauna rekomendacijas iš ES. Bendruose žvejybos inspektorių susitikimuose Briuselyje nustatomi rizikos vertinimo kriterijai, tikrinimų programos. Europos žuvininkystės kontrolės agentūra (EŽKA) koordinuoja kontrolės misijas įvairiuose pasaulio žvejybos rajonuose. Tolimųjų vandenų žvejybos tradicijas ir istoriją turinti Lietuva į misijas nuolat siunčia 3–4 atstovus. Inspektoriai vyksta ir į atskirus uostus, kai juose iškraunami Lietuvos žvejų laivai.

Žuvininkystės tarnyboje yra 6 tolimųjų vandenų inspektoriai, įskaitant ir į ją integruotą informacinių technologijų plėtojimo grupę. Dar 9 inspektoriai kontroliuoja žvejybą Baltijos jūroje ir priekrantėje. Per metus patikrinama apie 150 verslininkų laivų ir per 1 000 žvejų mėgėjų. Jų tikrinimo intensyvumas didės, nes mėgėjų sugavimai daro žymią įtaką bendrai žvejybai.

Žuvininkystės tarnyba teikia per 15 administracinių paslaugų. Informacija yra standartizuota, saugoma IT sistemose. Laikomasi nuostatos – mažiau popierinių, daugiau elektroninių dokumentų. Nuo 2018 m. įdiegtas darbo su klientais ISO standartas. Jiems efektyviau teikiamos paslaugos, išvengiama nesusipratimų. Svarbios Žuvininkystės tarnybos funkcijos: Lietuvos žvejams teisingai paskirstyti atskirų žuvų sugavimo kvotas, išduoti dokumentus: žvejybos leidimus, sertifikatus, liudijimus, pažymėjimus. Žuvininkystės tarnyba nuolat rengia susitikimus su socialiniais partneriais, kad išaiškintų naujus reikalavimus, būtų tarpininku tarp jų ir Lietuvos bei ES institucijų. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. Žuvininkystės tarnyba turėjo 182 pareigybes, dabar įstaigos vykdomas funkcijas įgyvendina 117 darbuotojų.

Kokią reikšmę Lietuvos aplinkosaugai turi žuvinivaisa? Kaip ji vyksta? Kokie jos tikslai?

Žuvininkystės tarnybos Pietų, Rytų ir Vakarų regionų žuvinivaisos skyriuose veisiamos retos ir nykstančios žuvis. Kai kurių žuvų rūšių atkūrimą ir gausinimą Lietuvos vidaus vandenyse remia ES programos, didesnę dalis lėšų gaunama iš Lietuvos nacionalinių programų. Žuvininkystės tarnybos specialistai – vieni aktyviausių aštriašnių eršketų augintojų tarp Baltijos šalių. Didelis dėmesys skiriamas lašišinių šeimoms žuvis – lašišoms, šlakiams ir margiesiems upėtakiams. Sėkmingai atkuriami ties išnykimo riba atsidūrusių ūsorių ir Lietuvos upėse nykstančių skersnukių ištekliai. Tarnyba stebi ir žuvų migraciją, išteklių pokyčius, daromos studijos, atliekami tyrimai su specialiais siūstuvais žymėtomis žuvi-

mis. Vykdoma ir žuvų pralaidų priežiūra, statyba ir remontas. Vien žuvinivaisos srityje dirba apie 80 Žuvininkystės tarnybos darbuotojų. Šitas kolektyvas beveik nesikeitė. Vykstant įstaigos reorganizaciją norėta žuvinivaisą perleisti verslininkams, tačiau tai padaryta nebuvo. Mat yra tokių žuvų, kurių tiek, kad gautum pelno, neužauginsi. Pavyzdžiui, šlakiai reikalauja labai sudėtingų veisimo technologijų. Todėl žuvinivaisos funkciją ir toliau sėkmingai vykdo Žuvininkystės tarnyba.

Kasmet į Lietuvos vandens telkinius, vadovaujantis LR žemės ūkio ministerijos patvirtinamu Žuvų ir vėžių įveisimo į valstybinius vandens telkinius planu, paleidžiama iki 12 mln. dirbtinių būdu išveistų ir paaugintų žuvų jauniklių. Įžuvinti šalies ežerus, upes ir tvenkinius būtina ne tik dėl žvejų poreikių tenkinimo, taip saugomos ir svarbių žuvų populiacijos, užtikrinama biojvairovė. Tokiu būdu vandens telkiniai įžuvinimi visose Europos šalyse. Būtent dirbtinis žuvų veisimas yra vienas efektyviausių būdų palaikyti, didinti ir atkurti žuvų išteklius natūraliuose vandens telkiniuose. Dirbtinio veisimo dėka atsistato lašišų, šlakų, margųjų upėtakių, ungiurių ištekliai Lietuvos telkiniuose, nors dar visai neseniai lašišos buvo įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Taip pat buvo pastebimai sumažėjęs ungiurių gausumas vidaus vandenyse.

Kaip atrodo dabartinis Lietuvos žvejybos laivynas? Kiek žvejybos laivų, su kokiomis vėliavomis ir kokiuose vandenyse jie plaukioja?

Europos žvejybos istorijoje Lietuva užima svarbią vietą, ypač dėl žvejybos tolimuosiuose vandenyse. Atviroje

Baltijos jūroje ir priekrantėje, tolimuosiuose vandenyse žvejoja apie 70 įmonių ir 117 su Lietuvos valstybės vėliava plaukiojančių laivų (2024 m. duomenys). Apie 80 proc. sugavimų tenka tolimųjų vandenų žvejams. Kartais vienas jų laivas vieno reiso metu pagauna daugiau žuvų nei visi Baltijos jūros priekrantės žvejai per metus.

Lietuvos laivų tolimieji žvejybos rajonai yra Pietų Ramiojo vandenyno, Šiaurės Atlanto (NEAFC, NAFO) bei Mauritanijos, Maroko, Grenlandijos, Svalbardo ir Jungtinės Karalystės vandenys. Prie Čilės dirba antras pagal dydį pasaulyje Lietuvos žvejybos laivas „Margiris“. Kituose rajonuose dirba dar 4 Lietuvoje registruoti laivai: „Ieva Simonaitytė“ ir „Simonas Daukantas“ – Maroko ir Mauritanijos zonose, „Lokys“ ir „Taurus“ – Šiaurės Rytų Atlante. Į tinklus pakliūva stauridės, skumbrės, sardinės, paltusai, plekšnės, menkės, krevetės. Baltijos jūroje dažniausiai sugaunamos strimelės ir šprotai.

Anksčiau žvejybos laivuose buvo popieriniai žurnalai, pildomi ranka. Dabar jau beveik visuose yra elektroniniai žurnalai. Žinoma, žvejams šiek tiek didėja administracinė našta – žurnalą reikia pildyti žvejybos metu. Atvykus inspektoriui į laivą, jau nieko nebegalima pataisyti. Kai tik įvedama informacija į žurnalą, kiek koks laivas sugavo žuvų, ji iškart atsiranda bendroje sistemoje, kurią mato Žuvininkystės tarnybos inspektoriai.

Beje, Žuvininkystės tarnyba kontroliuoja ir pardavimus, t. y. kai žuvis iškraunamos uoste ir parduodamos pirminiams supirkėjams, šie irgi turi pateikti tam tikrus duomenis tarnybai. Iškrovimo ir pardavimo skaičiai turi būti panašūs.

Kokios mokymo įstaigos rengia jūrininkus žvejybos laivynui? Ar Jūsų tarnyba šiais klausimais bendradarbiauja su Lietuvos jūreivystės akademija?

Jūrininkus žvejybos laivynui rengia Lietuvos aukštoji jūreivystės mokykla (LAJM), kuri nuo 2024 m. spalio 1 d. po reorganizacijos vadinsis Lietuvos jūreivystės akademija. Kadangi šios mokymo įstaigos ruošiamų specialistų Žuvininkystės tarnybos funkcijų vykdymo užtikrinimui poreikis nėra didelis, įstaigoje dirba vos vienas kapitonas, bendradarbiauti netenka. Tačiau Žuvininkystės tarnyba yra pasirašiusi sutartį su Lietuvos sveikatos mokslų universitetu (LSMU), su kuriuo nuolat bendradarbiaujama Veterinarijos fakulteto studentų profesinio informavimo ir orientavimo, įstaigos darbuotojų kvalifikacijos kėlimo, moksliniais ir studentų praktinio mokymo klausimais.

Žuvininkystės tarnyba jau ne pirmus metus priima žuvininkystės ir kitų sričių studentus, norinčius atlikti praktiką, susipažinti su tarnybos atliekamomis funkcijomis, įgyti praktinių žinių. Naujų specialistų rengimas yra bendras mokymo įstaigų, studentų ir Žuvininkystės tarnybos tikslas.

Žvejybos veikloje visuomet buvo ir turbūt tebėra svarbus kvotų klausimas. Prieš porą ir daugiau dešimtmečių jų dalybose būta daug neskaidrumo ir korupcijos. Kokiu principu kvotos skirstomos šiuolaikinėje žvejyboje? Kokius perversmus čia padarė mokslas ir naujausios technologijos?

>

Žuvininkystės veikloje žvejybos kvotų paskirstymas visada buvo labai svarbus ir daugiausiai aštrių diskusijų susilaukiantis klausimas tiek ES valstybių narių lygmenyje, tiek tarp šalyje žvejybos veikla užsiimančių įmonių. Kasmet už žuvininkystės politiką atsakingi ES ministrai susitinka Žemės ūkio ir žuvininkystės taryboje, kad nustatytų ateinančių metų žvejybos galimybes. Žvejybos galimybės, dar vadinamos bendrais metiniais leidžiamais sužvejoti kiekiais, reiškia bendrą žuvų kiekį, kurį galima kasmet sužvejoti kiekvienų žuvų išteklių atžvilgiu. Šis kiekis, kaip nacionalinės kvotos, paskirstomas kiekvienai valstybei narei.

Svarbios Žuvininkystės tarnybos funkcijos yra Lietuvos žvejams teisingai paskirstyti atskirų žuvų sugavimo kvotas, išduoti dokumentus: žvejybos leidimus, sertifikatus, liudijimus, pažymėjimus. Kvotų skirstymo sistema Lietuvoje iš esmės sutvarkyta. Prie to labai prisidėjo šiuolaikinės technologijos. Pagal žvejybos istoriją 2019 m. įmonėms 15 metų suteikti perleidžiamosios teisės į žvejybos galimybes procentai. Pagal mokslininkų rekomendacijas kasmet skelbiamas didžiausias leidžiamas sugavimų kiekis. Labai svarbu kuo intensyviau vykdyti žvejybą, kadangi pagal valstybės istorinius žuvų sugavimus ir nustatoma atitinkama kvota tai šaliai. Vadovaudamiesi jomis, įmonėms išduodame leidimus žvejoti. Žuvininkystės tarnyba nuolat rengia susitikimus su žvejybos veiklą vykdančiomis organizacijomis, kad išaiškintų naujus reikalavimus, būtų tarpininku tarp jų ir Lietuvos bei ES institucijų.

Kalbant apie naujausias technologijas, būtų įdomu išsamiau sužinoti apie Jūsų sukurtą unikalą žuvininkystės veiklos stebėsenos programą, kurioje svarbų vaidmenį atlieka dirbtinio intelekto įtrauka. Kaip ji veikia? Koks artimiausioje, o ir tolimesnėje ateityje bus dirbtinio intelekto vaidmuo žuvininkystės stebėsenoje ir kontrolėje?

Anksčiau žvejybos kontrolės srityje buvo orientuojamasi į fizines patikras – priplaukė laivas, išlaipino inspektorius ir pan. Prieš gal 10 metų, tada dar buvau Žuvininkystės departamento Žvejybos kontrolės ir stebėsenos skyriaus vedėjas, vienas iš to skyriaus uždavinių buvo pagal ES reglamentų nuostatas sukurti kompiuterines žvejybos kontrolės sistemas.

Kadangi Lietuvos žvejybos kontrolė neapsiriboja tik Baltijos jūra, ji vykdoma ir prie Afrikos, ir prie Islandijos, ir prie Norvegijos krantų, reikėjo ieškoti sprendimų, kaip optimizuoti darbą, kad efektyvi kontrolė būtų atliekama kuo mažesniais sąnaudomis. Europos Komisija rekomendavo orientuotis į informacines sistemas ir nustatė gaires, kuriomis reikės privalomai vadovautis. Prireikė kelerių metų, kol tokios informacinės kontrolės sistemos atsirado. Dabar jos ES yra sujungtos į bendrą tinklą ir mes galime matyti kompiuterio monitoriuje, kaip vykdoma žvejyba bet kurioje pasaulio vietoje. Taip pat šia informacija yra keičiamasi ir su trečiosiomis šalimis. Matome visas Lietuvos žvejybos laivų pozicijas

ir stebime elektroniniu būdu registruotus sugavimus vandenynuose, taip pat ir Baltijos jūroje, Lietuvos išskirtinėje ekonominėje zonoje.

Inspektoriai nuolat stebi informaciją monitoriuose. Žvejybos rajonai akvatorijose yra suskirstyti kvadratais, nurodoma, kiek kiekviename jų galima pagauti žuvų. Jeigu tik kuriam nors jų viršijamos kvotos, iš karto reaguojama – žvejyba stabdoma pagal tarnybos nurodymą. Šiuo metu ši sistema tiek išsivystė, kad kompiuterinių sistemų ir fizinės patikros veiksmų santykis sparčiai kinta. Užtat dabar inspektoriai turi išmanyti ir informacines technologijas. Nors jie mažiau plaukia į jūrą, bet kontrolė vykdoma nuolatos.

Turime ir automatines sistemas, kurios pačios skenuoja situacijas. Sistemos, turinčios tam tikrus algoritmus, tarsi robotai suskaičiuoja visus žvejybos išteklių duomenų neatitikimus, nustato žmogiškas klaidas duomenyse arba galimai neteisėtus tyčinius veiksmus. Mūsų inspektoriai stebi kompiuterinių algoritmų išvadas, analizuoja, jeigu reikia, kreipiasi į ūkio subjektą, rašo pažeidimo protokolą ir kt. Tai gi per tiek metų kontrolė pasisuko šiek tiek kitokiu kampu ir ji sparčiai efektyvėja.

Paprastai mes daugiausiai kalbame apie pramoninę žvejybą, jos problemas bei kontrolę. Šalia pramoninės aktyviai egzistuoja mėgėjiška žvejyba. Kokios yra jos apimtys? Koku lygiu ji yra stebima ir kontroliuojama?

Žuvininkystės tarnybos žvejybos Baltijos jūroje kontrolės inspektoriai per metus atlieka per 1 000 Baltijos jūroje žvejojančių žvejų mėgėjų patikrinimų. Ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje jau pradėti skaičiuoti ir tikrinti žvejai mėgėjai. Atliktos apklausos parodė, kad jų yra labai daug ir jie daro nemažą įtaką žuvų ištekliams. Žvejai mėgėjai neteikia informacijos apie savo sugavimus jokioms institucijoms, todėl nežinomas tikslus jų sugaunamų žuvų kiekis. Natūralu, kad tai paskatino imtis atitinkamų priemonių ir mėgėjų žvejyba bus atitinkamai reguliuojama. Atsiranda reikalavimas dėl privalomo žvejybos duomenų teikimo. Galimai šie sugavimai bus įtraukiami į mokslininkų skaičiavimus nustatant kasmetines žvejybos kvotas.

Šių metų gegužę startavo nauja Žuvininkystės tarnybos sukurta programėlė *eLaimikis*, skirta žvejybos duomenų rinkimui ir kontrolei. Tai inovatyvus, žvejų mėgėjų duomenų rinkimui ir kontrolei skirtas įrankis, kurio tikslas – surinkti ir sisteminti duomenis apie žvejų mėgėjų išvykimus į Baltijos jūrą, jų skaičių bei duomenis apie sugautą laimikį. Ši informacija leis nustatyti žuvų išteklių dydžio ir populiacijos būklę Baltijos jūroje ir priekrantėje. Nuo 2025 m. sausio 1 d. duomenys apie mėgėjų žvejybos metu sugautą laimikį turės būti registruojami privaloma tvarka.

Į kokią žuvininkystę: natūraliąją ar intensyviąją, ateityje turėtų orientuotis Lietuva?

Žuvininkystei jau daugiau kaip 4 000 metų, bet dabartinė mokslu pagrįsta žuvininkystė atsirado neseniai. Tai paskatino faktas, kad dauguma svarbiausių verslinių žuvų atsidūrė arba netoli išgaudymo ribos, arba visai ties ja. Manau, kad siekiant užtikrinti ilgalaikį biologinių išteklių išsaugojimą, valdymą ir tvarų naudojimą Lietuva turėtų ir ateityje orientuotis į natūraliąją bei intensyviąją žuvininkystę. Kompleksinių priemonių naudojimas leis pasiekti geresnių rezultatų.

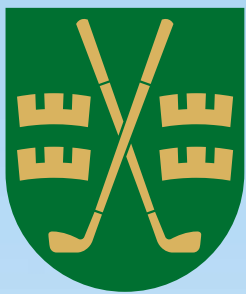
Kokį vaidmenį žuvininkystės tvarumo puoselėjime galėtų ir privalėtų atlikti ne tik specializuotos tarnybos, bet ir kiekvienas mūsų, kiekvienas planetos gyventojas?

Visuotines aplinkosaugos problemas, su kuriomis susiduriame šiandien, daugiausia lemia tai, kad žmonės pereikvoja gamtos išteklius. O juk supratimas apie gamtos išteklių svarbą ir jų apsaugą turėtų būti esminė mūsų visų vertybė, įskiepyta dar vaikystėje tėvų ir mokytojų. Manau, kad kai kiekvienas pradėsime vartoti sąmoningai, daug kas pasikeis. Tvari žuvininkystė – tai ne pasirinkimas, o atsakomybė!

Dėkoju už atsakymus.

Kalbėjosi Zita Tallat-Kelpšaitė

Nuotraukos Vitos Jurevičienės ir iš Žuvininkystės tarnybos prie LR žemės ūkio ministerijos archyvo

**SOSTINIŲ
GOLFO KLUBAS**
**THE CAPITALS
GOLF CLUB**

Contacts:

The Capitals golf club
Vingio str. 90
Pipiriškių village
Pastrėvio elderate
Elektrėnai municipality
LT-21331 Lithuania
E-mail: info@capitals.lt
Ph. +370 619 99 999
www.capitals.lt

THE CAPITALS GOLF CLUB OF LITHUANIA IS WORTH A JOURNEY!

The Capitals Golf Club offers golfers one of the best courses in the Baltic countries. The Course was designed by the world famous architect of golf courses, Peter Chamberlain and is one of the most picturesque golf courses in Lithuania.

THE CAPITALS GOLF CLUB:

- The 72 par Course is established on a hilly territory of 153 hectares and has 18 holes with natural hills, forests and lakes.
- The driving range, which has 40 driving range spots, and tees one and ten are comfortably located (close to the Club House and parking lots).
- We have a restaurant and a hotel for your pleasant stay.
- A trip to the Capitals Golf Club can also be combined with some sightseeing. One of the greatest tourist attractions of Lithuania – Trakai Island Castle – is only 20 minutes away from the course, the capital Vilnius, while the second-largest city Kaunas is about 45 minutes away from the course.

Love golf? Visit us!

History

The homestead has preserved the characteristic features of the architecture of the ancient Klaipėda region. Historically, the area belonged to the so-called region of Lithuania Minor, which emerged after 1422.

House

Spacious two floor house. The rooms' interiors feature a mixture of modern and rustic styles. There are pond with a small private beach with a pier and barbecue facilities.

Location

Guest house is surrounded by nature. Svencėlė wind & kite surfing spot is 10 km away. Ventė Cape is 22 km from the property, and the Curonian Lagoon is within 12 km.

PRIEKULĖS DISTRICT, LITHUANIA

info@kaimelis.com

+370 699 31295

We Can Monitor Fishing All Over the World on a Computer Screen

zuv.lrv.lt

Following her visit to Lithuania, Susan STEELE, Executive Director of the European Fisheries Control Agency, said she was deeply impressed by the dedication and competence of the people working at the Fisheries Service and the Ministry of the Environment, as well as the high level of cooperation between the Lithuanian national authorities.

We talked to Tomas KAZLAUSKAS, Director of the Fisheries Service under the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania, about professionalism and specifics of his work.

Tomas, you're a relatively young director, but you've been through the ranks in this field, gained recognition as a national expert in fisheries control by the European Fisheries Control Agency in 2015, and you have the experience to take on the broad and complex role of leading the Fisheries Service. What were your goals for yourself and your team when you became the head of the Fisheries Service in 2018?

I have been working in the fisheries sector for more than 15 years. Since 2009, I worked as a senior specialist at the Department of Fisheries Control and Monitoring of the Fisheries Service under the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania. Soon after, in 2013, I became the head of this division, and on 9 May 2018 I was appointed the head of the Fisheries Service. However, the start of my management was not easy, as the Service was at the

beginning of reorganisation: the number of staff was reduced and the administration was moved from Vilnius to Klaipėda.

Only 6 specialists, including myself, moved. When the people of Vilnius refused to leave the capital, we had to recruit a number of new staff members. Most of the staff was needed for the auxiliary departments rather than specialised departments of fisheries control and fish farming: lawyers, procurement specialists, etc. Despite the ongoing reorganisation, the fisheries control functions had to be maintained. A country abandoning the process for one reason or another could earn a fishing ban by the European Commission. Yet, everything went smoothly.

Forming a new team was particularly useful in that the candidates were introduced to the vision of the Fisheries Service – *a modern, efficient and transparent institution, a leader in fisheries, which will achieve its mission by using the most up-to-date and advanced information technology for fisheries control and recovery* – and the requirements placed on them individually and as members of a cohesive team at the very beginning.

Today, I can sincerely welcome the fact that, together with each and every member of the team, we consistently seek for knowledge and improve our professional skills, embrace innovation, explore and implement innovative solutions, and face challenges together. We are a great team.

What are the main activities and priorities of the Fisheries Service?

The Fisheries Service is the controlling authority for commercial, special and recreational fishing in the Baltic Sea (offshore and inshore). Inspectors of the Fisheries Service also monitor and control the work of the Lithuanian fishermen in the Atlantic, Pacific, and other distant fishing areas. The main task of the Fisheries Service is to monitor fishermen's compliance with the rules and regulations, thereby combating illegal, unreported and unregulated fishing. Lithuania receives advice on fisheries control from the EU. Risk assessment criteria and inspection programmes are established by joint meetings of fisheries inspectors in Brussels. The European Fisheries Control Agency (EFCA) coordinates control missions in various fishing areas around the world. Lithuania, which has a tradition and history of fishing in distant waters, regularly sends 3–4 representatives on missions. Our inspectors also visit individual ports when Lithuanian fishing vessels moor to unload their catch.

The Fisheries Service has six inspectors for deep-sea fisheries, including an ITD team integrated into the service. Nine more inspectors control fishing in the Baltic Sea and offshore. Approximately 150 commercial vessels and more than 1,000 recreational fishermen are inspected every year. The intensity of their inspections will increase as amateur catches have a significant impact on the overall fishery. >

The Fisheries Service provides over 15 administrative services. The information is standardised and stored in IT systems. Our approach is to reduce paper and shift to electronic documents as much as possible. The ISO standard for customer service has been in place since 2018, enabling us to provide more efficient services and avoid misunderstandings. The key functions of the Fisheries Service include allocating correct catch quotas to Lithuanian fishermen and issuing documents – fishing permits and various certificates. The Fisheries Service holds regular meetings with our social partners to explain new requirements and to act as an intermediary between them and the Lithuanian and EU institutions. Until 31 December 2017, the Fisheries Service had 182 positions, while the current functions have been carried out by 117 staff members.

What is the impact of fish farming on Lithuania's environment? How does it work? What are its objectives?

The Southern, Eastern and Western Regional Pisciculture Divisions of the Fisheries Service breed rare and endangered fish. EU programmes support the restoration and improvement of some fish species in Lithuanian inland waters, with a larger share coming from Lithuanian national programmes. The Fisheries Service is one of the most active breeders of Atlantic sturgeon in the EU among the Baltic countries. A major focus is placed on salmonids such as salmon, sea bream and speckled trout. The stocks of

the endangered huchen and striped bass, which are on the verge of extinction in Lithuanian rivers, are being successfully restored. The Service also monitors fish migration and stock changes, and conducts studies and surveys using fish tagged with special transmitters. We also maintain, build and repair fish passes.

Fish farming alone employs around 80 people from the Fisheries Service. This workforce has remained almost unchanged. As part of the reorganisation of the Service, the intention was to hand over fish farming to entrepreneurs, but this has not happened. There are some fish that you cannot produce enough of to make a profit. Scup, for example, requires very sophisticated farming techniques. This is why fish farming is still successfully carried out by the Fisheries Service.

Following the plan for the introduction of fish and crayfish into national water bodies, approved by the Ministry of Agriculture, up to 12 million artificially bred and raised juvenile fish are released into Lithuania's water bodies every year. Stocking the Lithuanian lakes, rivers and ponds is necessary not only to meet the needs of fishermen, but also to protect important fish populations and ensure biodiversity. This practice is applied all over Europe. In particular, artificial fish breeding is one of the most effective ways of maintaining, increasing and restoring fish stocks in natural water bodies. Thanks to artificial breeding, stocks of salmon, sea bream, speckled trout and eels are recover-

ing in Lithuanian water bodies, even though until recently salmon was listed in the *Red Data Book of Lithuania*. There has also been a notable decline in the abundance of eels in inland waters.

What does the current Lithuanian fishing fleet look like? How many fishing vessels do we have, where do they sail, and under what colours?

Lithuania occupies an important place in the history of the European fisheries, especially in distant-water fishing. Around 70 companies and 117 vessels flying the Lithuanian flag fish in the open Baltic Sea, offshore and distant waters (based on 2024 data). About 80% of the catches are made by distant water fishermen. Sometimes one of their vessels catches more fish in a single trip than all the fishermen fishing in the Baltic Sea in a year.

The distant water fishing areas of Lithuanian vessels include the South Pacific, the North Atlantic (NEAFC, NAFO) and the waters of Mauritania, Morocco, Greenland, Svalbard and the United Kingdom. Margiris, the second largest Lithuanian fishing vessel in the world, operates of Chile. In other areas, there are 4 other Lithuanian-registered vessels: *Ieva Simonaitytė* and *Simonas Daukantas* in the Moroccan and Mauritanian zones, and *Lokys* and *Taurus* in the North-East Atlantic. The nets catch horse mackerel, mackerel, sardines, halibut, plaice, cod and shrimp. The most common species caught in the Baltic Sea are herring and sprat.

In the past, fishing vessels used to keep paper logbooks that were filled in by hand. Now, almost all of them have electronic logbooks. Of course, the administrative burden for fishermen is slightly higher, as the logbook has to be filled in while fishing. Once the inspector is on board, there is no way of correcting anything. As soon as the information on the catch is entered into the logbook, it immediately appears in the common system and can be accessed by the inspectors of the Fisheries Service.

The Fisheries Service also monitors sales, i.e. when the fish is landed in port and sold to first buyers. They also have to provide certain data to the authorities. The figures for landings and sales must be similar.

Which training institutions train seamen for the fishing fleet? Does your Service cooperate with the Lithuanian Maritime Academy in this respect?

Seafarers for the fishing fleet are trained by the Lithuanian Maritime School of Higher Education, which will be renamed to the Lithuanian Maritime Academy (LMA) as of 1 October 2024 following a reorganisation. Since the need for specialists trained by this educational institution to ensure the performance of the functions of the Fisheries Service is not great and the institution employs only one captain, there is no need for cooperation. However, the Fisheries Service has signed an agreement with the Lithuanian University of Health Sciences (LSMU). We >

regularly cooperate with regards to professional information and guidance for students of the Faculty of Veterinary Medicine, qualification improvement of our staff, scientific matters, and student internships.

For a number of years, the Fisheries Service has been open to students studying fisheries and other majors, who wish to have their internships, learn about the functions of the Service and acquire practical knowledge. The training of new professionals is a common goal of the educational institutions, the students, and the Fisheries Service.

Quotas have always been, and probably still are, an important issue in fishing. A few decades ago and more, allocating quotas was very opaque and even subject to corruption. What is the principle of quota allocation in modern fisheries? What breakthroughs have been introduced by science and latest technology?

The allocation of fishing quotas has always been a key issue in fisheries and subject to the hottest debates both at the level of the European Union Member States and among local fishing companies. Every year, EU fisheries ministers meet in the Agriculture and Fisheries Council to establish the fishing opportunities for the upcoming year. Fishing opportunities, also known as total allowable catches, refer to the total amount of fish that can be caught each year for each fish stock. This amount is allocated to each Member State in the form of national quotas.

Some of the key functions of the Fisheries Service include allocating catch quotas to Lithuanian fishermen and issuing documents such as fishing permits, certificates, and licences. The quota allocation system in Lithuania is largely completed, largely thanks to the modern technology. Based on the fishing history, in 2019 companies have been granted transferable fishing opportunities for 15 years. The maximum allowable catches annually announced are based on scientific advice. It is very important to fish as intensively as possible, because each country's quota is determined by its historical catches. This is the basis on which we issue fishing permits to companies. The Fisheries Service holds regular meetings with fishermen's organisations to explain the new requirements and act as an intermediary between them and the Lithuanian and EU authorities.

Regarding the latest technologies, it would be interesting to know more about the unique fisheries monitoring application you have developed, in which artificial intelligence plays an important role. How does it work? What will be the role of AI in fisheries monitoring and control in the near future and beyond?

In the past, fisheries control focused on physical inspections – a vessel arrived, an inspector went on board, and so on. Approximately 10 years ago, when I was still Head of the Fisheries Control and Monitoring Department of the Fisheries Service, one of the tasks of this department was to develop computerised fisheries control systems according to EU regulations.

Since Lithuanian fisheries control goes beyond the Baltic Sea and is also carried out off the coasts of Africa, Iceland and Norway, it was necessary to look for solutions to optimise the work in order to ensure effective control at the lowest cost possible. The European Commission also recommended to focus on information systems and laid down guidelines to be followed. It took several years for such information control systems to become available. They are now networked in the European Union and we can monitor fishing all over the world on a computer screen. This information is also shared with third parties. We can see all the positions of Lithuanian fishing vessels and monitor electronically recorded catches in the oceans, including the Baltic Sea, in Lithuania's exclusive economic zone.

Inspectors constantly monitor this information. Fishing areas are divided into squares on the water, indicating the number of fish that can be caught in each square. If the quota is exceeded in any of these areas, the immediate response is to stop fishing based on the Service's order. The system has now evolved to the point where the relation between computer systems and physical inspection activities is undergoing rapid changes. Inspectors now have to be familiar with information technology. Although they do not go to sea that often, they constantly monitor the situation on the computer.

We also have automated systems, which have certain algorithms that automatically count all the discrepancies in the fish stock data, detecting human errors or potentially illegal deliberate actions. Our inspectors monitor the results of the computer algorithms, analyse them, contact the operator if necessary, write an infringement report, etc. So, over the years, control has taken a slightly different turn and is rapidly becoming more effective.

Usually, we probably talk mostly about industrial fishing, its problems and control. In addition to industrial fishing, there is also active recreational fishing. How big is it? What are the levels of its monitoring and control?

Fisheries control inspectors of the Fisheries Service carry out more than 1,000 inspections of recreational fishermen in the Baltic Sea each year. The practice of counting and inspecting recreational fishermen is gaining momentum not only in Lithuania, but all over the world. Surveys have shown that their numbers are high and their impact on fish stocks is becoming increasingly significant. Recreational fishermen do not report their catches to any authorities, so the exact amount of fish they catch is unknown. Naturally, this has led to certain action and recreational fishing will be regulated accordingly, including a requirement to report the catch data. These catches may be included in the scientific calculations when annual fishing quotas are set.

In May this year, the Fisheries Service has launched the new *eLaimikis* application, developed by the Service for the

collection and control of fisheries data. It's an innovative data collection and control tool, aimed at collecting and organising data from recreational fishermen on the number of trips they make to the Baltic Sea, as well as their catch. This information will make it possible to determine the size and population status of fish stocks in the Baltic Sea and offshore. As of 1 January 2025, providing data on catches from recreational fishing will be mandatory.

What kind of fishing should Lithuania focus on in the future: natural or intensive?

Fishing is more than 4,000 years old, but modern-day science-based fishing is a more recent development. This is due to the fact that most of the major commercial fish species are either close to or on the verge of extinction. I believe that in order to ensure the long-term conservation, management and sustainable use of biological resources, Lithuania should continue to focus on natural and intensive fisheries. The use of integrated measures will lead to better results.

What role could and should be played in promoting the sustainability of fisheries, not only by specialised services, but by each and every one of us, every citizen of the planet?

The global environmental problems we face today are largely due to human overexploitation of natural resources. Understanding the importance of natural resources and their protection should be a fundamental value for all of us, instilled from childhood by our parents and teachers. I believe that a lot would change if we all started to consume consciously. Sustainable fishing is not a choice, it's a responsibility!

Thank you for your answers.

Interviewed by Zita Tallat-Kelpšaitė

Photos by Vita Jurevičienė and from the Archives of the Fisheries Service of the Ministry of Agriculture of the Republic of Lithuania

Ateities vizija: KLAIPĖDOS UOSTĄ paversti regioniniu jūrinės vėjo energetikos centru

„Achemos grupei“ priklausanti „Klaipėdos jūrų krovinių kompanija“ (KLASCO) prieš kelis dešimtmečius garsėjo profesionaliais bei savo vertę žinančiais dokininiais, krovinių gausa ir puikiais darbo rezultatais. Trisdešimt metų kompanijos reikmėms puikiai tarnavo ir pirmoji Lietuvoje geležinkelio vagonus gabenančių keltų tarptautinė jūrų perkėla. Ji pradėjo veikti 1986 m. tarp Klaipėdos ir Vokietijos uosto Mukrano. Šioje linijoje reguliariai kursavo penki keltai: Rytų Vokietijai priklausę „Mukranas“ ir „Greifswaldas“ bei Lietuvos laivyno keltai „Vilnius“, „Kaunas“ ir „Klaipėda“. Jie įėjo į istoriją ir Gineso rekordų knygą, kaip didžiausi pasaulyje jūriniai keltai.

Dvidešimt pirmojo amžiaus naujos kartos KLASCO vizionieriai, vadovai ir kolektyvas žengia žingsnį, kuris taip pat bus įrašytas į istoriją. Smeltės pusiasalyje veikusią perkėlą, savo funkcijų nebeatliekančią nuo 2017 m., pakeis modernus terminalas, tapsiantis pirmąja jūrinių vėjo jėgainių įrengimo platforma Baltijos jūros regione.

Apie artimiausias bei tolimesnes kompanijos strategijas, perspektyvas ir vizijas kalbamės su KLASCO generaliniu direktoriumi Vitalij MUŠTUK.

Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. pavasarį priėmė įstatymų paketą jūrų vėjo energetikos vystymui Baltijos jūroje ir uždegė žalią šviesą pirmojo jūros vėjo parko atsiradimui Lietuvoje. Paskelbus apie projektą statyti pirmąjį vėjo jėgainių parką, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija kvietė uosto naudotojus teikti paraiškas dalyvauti šiame projekte. Kaip teigia direkcijos atstovai, KLASCO buvo vienintelė kompanija, pateikusi paraišką. Jūs šiai kompanijai pradėjote vadovauti, kai sutartis tarp uosto direkcijos ir KLASCO jau buvo pasirašyta, pagal kurią direkcija Smeltės pusiasalyje – buvusios tarptautinės jūrų perkėlos teritorijoje – rekonstruos krantines, o KLASCO tinkamai įrengs apie 20 ha jėgainių komponentų krovai ir sandėliavimui skirtą aikštėlę bei įsigys specialią krovos techniką. Kokią situaciją radote ir kuriame etape įsijungėte į šį vėjo energijos sukūrij?

Kai pradėjau vadovauti KLASCO, teko labai greitai įsigilinti į visas projekto detales, kadangi buvo būtina suprasti, kokioje įgyvendinimo stadijoje mes esame ir kokios projekto sritys reikalauja daugiausia dėmesio. Man atėjus projektas buvo pirminėje fazėje: buvo pasirašyta sutartis su Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija ir turėjome būsimo terminalo koncepciją. Kadangi patys neturėjome patirties tokios infrastruktūros kūrime, mus konsultavo Vokietijos bendrovė, kuri operuoja tokiu terminalu Nyderlanduose ir turi sukaupusi daug patirties vystant tokio pobūdžio infrastruktūrą.

Tiek mums, tiek Klaipėdos uosto direkcijai ši patirtis buvo nauja, todėl teko nemažai laiko ir energijos skirti įvairaus formato susitikimų organizavimui. Šių susitikimų metu ekspertai ir kompanijos iš jūrinio vėjo energetikos sritys ne kartą lankėsi uosto direkcijoje, konsultavo skirtingais klausimais bei dalinosi savo įžvalgomis ir patarimais šio konkretaus >

projekto sėkmingam įgyvendinimui. Taip pat buvo svarbu sukurti veiksmingą bendradarbiavimą su uosto direkcija, siekiant sklandžiai ir efektyviai įgyvendinti visus projekto etapus, kas, mano manymu, mums puikiai pavyko.

Pernai rudenį Klaipėdoje vykusioje Nyderlandų ambasados organizuotoje tarptautinėje vėjo energetikos temai skirtoje konferencijoje ir šių metų pavasarį BPO konferencijoje Gdynėje, pristatydamas projekto vykdymo eigą, sulaukėte didžiulio konferencijų dalyvių dėmesio. Tad kokius darbus jau pavyko nuveikti įgyvendinant šį inovatorišką projektą?

Šiai dienai tiek mes, tiek uosto direkcija esame pabaigę techninius projektus, įvyko statybos darbų rangovo išrinkimo konkursai. Iš savo pusės analizuojame gautus komercinius pasiūlymus ir iki rudens planuojame pasirašyti rangos darbų sutartį su generaliniu rangovu. Taip pat laukiame oficialios informacijos iš Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos dėl jų išrinkto rangovo ir numatomos rangos darbų kainos. Kitaip tariant, didžioji dalis paruošiamųjų darbų jau yra padaryta, beliko keli procedūriniai formalumai ir bus galima pereiti prie kito etapo – fizinių darbų. Jeigu nebus jokių trikdžių, užbaigti statybos darbus ir paleisti terminalą planuojame 2026 m. pirmąjį ketvirtį.

Iš kur bendrovės vadovybė semiasi žinių ir patirties, priimdama sprendimus, su kuriais anksčiau neteko susidurti?

Žinių ir patirties semiamės iš įvairių šaltinių. Konsultuojamės su pramonės ekspertais ir užsakome galimybių studijas, kad gautume įžvalgų ir patarimų, kai susiduriame su naujais iššūkiais. Narystė profesinėse organizacijose, tokiose kaip „Wind Europe“, suteikia mums prieigą prie naujausių tyrimų ir geriausių praktikų.

Taip pat aktyviai dalyvaujame konferencijose ir forumuose, kur galime keistis patirtimi su kitų įmonių vadovais ir savo srities ekspertais. Investuojame į vidines mokymo programas. Be to, remiamės išsamia duomenų analize, kad priimtume analitiniais duomenimis pagrįstus sprendimus.

Neseniai bendrovė tapo asociacijos „Wind Europe“, vienijančios daugiau nei 500 šiame sektoriuje veikiančių organizacijų, nare ir atsirado jūrinio vėjo pramonės žemėlapyje. Ką duoda kompanijai dalyvavimas šioje asociacijoje?

Tapimas „Wind Europe“ nariais suteikia mums svarbių pranašumų. Turime prieigą prie naujausios sektoriaus informacijos, o tai padeda greičiau reaguoti į pramonės tendencijas. Narystė stiprina bendradarbiavimą su kitomis įmonėmis, atveria naujas partnerystės galimybes ir leidžia prisidėti prie politikos formavimo.

Be to, tai didina ne tik mūsų bendrovės, bet ir viso Klaipėdos uosto matomumą, pritraukiant naujas verslo galimybes. Taip pat mūsų darbuotojai galės tobulinti įgūdžius per „Wind Europe“ mokymo programas. Šis žingsnis stiprina mūsų pozicijas jūrinio vėjo energetikos rinkoje.

Vėjo energijos klausimams užėmus svarbią vietą kompanijos veikloje, kaip vyksta tradicinių krovinių krova? Ar dėl naujo Smeltės pusiasalio įveiklinimo teko diversifikuoti krovą, įsigyti kitokios technikos? Kaip kuriate sinergiją tarp skirtingų kompanijos veiklos rūšių?

Planuojami vėjo energijos projektai taps svarbia mūsų veiklos dalimi, tačiau tai neturėtų paveikti tradicinių krovinių krovos. Tikimės, kad mums pavyks sėkmingai suderinti abi veiklos sritis. Dėl naujo Smeltės pusiasalio įveiklinimo iš tiesų teko investuoti į specializuotą techniką, tačiau ji gali būti pritaikyta tiek vėjo energetikos komponentų, tiek tradicinių krovinių tvarkymui.

Sinergiją tarp skirtingų veiklos rūšių kuriame per integruotą logistikos valdymą ir lanksčius sprendimus. Mūsų technika ir būsima infrastruktūra galės būti pritaikyti įvairioms krovos rūšims, o tai leis efektyviai paskirstyti turimus resursus ir maksimaliai išnaudoti esamus bei būsimus pajėgumus.

Su kokiais sunkumais susiduriate? Kokios įtakos jie gali turėti projekto užbaigimui? Ar tai yra ilgą tęstinumą turintis projektas? Kokia yra Jūsų vizija?

Pagrindinis iššūkis – konkurencija su kaimyninių šalių uostais, kurie tokio pobūdžio projektams gauna reikšmingą valstybės ir ES paramą. Tokiu būdu jie gali pasiūlyti agresyvią kainodarą, o tai gali apsunkinti mūsų gebėjimą išlaikyti konkurencingumą. Vien Lenkijoje šiuo metu vystomi du tokie projektai yra užsitikrinę 85 proc. projekto vertės finansavimą iš skirtingų ES fondų.

Kaip bebūtų, bet koks investicinis projektas turi turėti finansinį pagrindimą, kitaip bus labai sunku įtikinti tiek bankus, tiek kitus galimus finansuotojus prisidėti prie projekto įgyvendinimo.

Projekto tęstinumas priklauso nuo mūsų sugebėjimo adaptuotis prie rinkos pokyčių. Kadangi jūrinės vėjo jėgainės yra ilgo ciklo projektai, svarbu nuolat tobulinti technologijas, logistiką ir procesus, kad išliktume konkurencingi ir pasiruošę ateities iššūkiams.

Mano vizija – paversti Klaipėdos uostą regioniniu jūrinės vėjo energetikos centru, konkuruojančiu su kaimyninėmis šalimis, ir užtikrinti tvarų šio segmento augimą, integruojant atsinaujinančią energetiką ir tradicinę krovą.

Dėkojame už atsakymus.

Vision for the Future: Transforming the Port of Klaipėda into a Regional Offshore Wind Energy Hub

Decades ago, Klaipėda Stevedoring Company (KLASCO), member of the Achema Group, was famous for its professional dockworkers, who knew their value, the abundance of cargo and excellent performance. For thirty years, the company's needs were also covered by Lithuania's first international sea ferry crossing for railway wagons. It was launched in 1986 between Klaipėda and the German port of Mukran. Five ferries, the East German *Mukran* and *Greifswald* and the Lithuanian *Vilnius*, *Kaunas* and *Klaipėda*, sailed regularly on this route. They made history and went down into the *Guinness Book of Records* as the world's largest sea ferries.

In the twenty-first century, the new generation of KLASCO visionaries, managers and employees are taking another historic step. The ferry terminal on Smeltė peninsula, which has been out of service since 2017, will be replaced by modern facilities, which will become the first offshore wind installation platform in the Baltic Sea region.

We talked to
Vitalij MUŠTUK,
KLASCO CEO, about the
company's immediate
and future strategies,
prospects and visions.

In spring 2022, the Parliament of the Republic of Lithuania adopted a package of laws for the development of offshore wind energy in the Baltic Sea and gave green light for the first offshore wind farm in Lithuania. Following the announcement about the intentions to build the first offshore wind farm, Klaipėda State Seaport Authority (KSSA) invited port users to apply for the project. According to the Seaport Authority, the only applicant was KLASCO. You took over the management of this company at a time when a contract between the Seaport Authority and KLASCO had already been signed. According to that contract, the Seaport Authority undertook to reconstruct the quays on Smeltė peninsula – the site of the former international ferry terminal, while KLASCO would provide the necessary facilities for loading and storage of power plant components on an area of about 20 hectares, as well as purchase special handling equipment. What was the situation you found and at what stage did you get on board with this wind energy journey?

When I started at KLASCO, I had to get to know all the details of the project very quickly, as it was necessary to understand what stage we were in and which areas of the project needed the most attention. When I arrived, the project was in its initial phase: the contract with the Seaport Authority had been signed and we had a concept for the future terminal. As we had no experience in developing such infrastructure by ourselves, we sought advice from a German company, which operates a terminal like that in the Netherlands and has a lot of experience in developing and operating this type of infrastructure.

This experience was new to both us and the Seaport Authority, and we had to invest a lot of time and energy in organising meetings of various formats. During these meetings, experts and companies from the offshore wind industry visited the Seaport Authority on several occasions to consult us on various issues and to share their insights and advice for the successful implementation of this particular project. It was also important to establish effective coop-

eration with the Seaport Authority in order to implement all phases of the project smoothly and efficiently, which I believe, we have done very well.

You introduced the progress of this innovative project at the International Conference on Wind Energy, organised by the Dutch Embassy in Klaipėda last autumn, and at the BPO Conference in Gdynia this spring, which received a great deal of attention from the conference participants. What have you achieved so far?

To date, KLASCO and Klaipėda State Seaport Authority have completed the technical designs and the tender for the contractor. On our part, we are analysing the commercial offers received and plan to sign the contract with the general contractor by autumn. We are also waiting for official information from the Seaport Authority about the contractor they have chosen and the estimated cost of the work. In other words, most of the preparations have already been done, we still have a few procedural formalities and hope to be able to move on to the next stage – the physical works. Barring any setbacks, we expect to complete the construction and start operating the terminal in the first quarter of 2026.

Where does the company's management draw its knowledge and experience to make decisions that it has never had to make before?

We draw knowledge and experience from a number of sources. We consult with industry experts and commission feasibility studies to give us insight and advice as we face new challenges. Memberships in professional organisations, such as Wind Europe, gives us access to the latest research and best practice.

We also actively participate at conferences and forums, where we can exchange experience with other business leaders and experts in our field. We also invest in internal training programmes and rely on in-depth data analysis to make informed decisions based on analytical data.

KLASCO has recently joined Wind Europe, an association uniting more than 500 organisations active in the sector, putting it on the map of the offshore wind industry. What does it mean to be a part of this association to the company?

Being a member of Wind Europe gives us important benefits. We have access to up-to-date information about the sector, which helps us react faster to industrial trends. Membership strengthens cooperation with other companies, opens up new partnership opportunities and allows us to contribute to policy-making. It also increases the visibility of our company in the industry and the Port of Klaipėda as a whole by attracting new business opportunities. In addition, our employees will be able to improve their

skills through Wind Europe's training programmes. This step strengthens our position in the offshore wind energy market.

With wind energy issues taking a prominent place in the company's schedule, how is the handling of traditional cargo? Has the new developments on Smeltė peninsula led to a diversification of cargo handling and acquisition of different equipment? How do you create synergies between the different activities, pursued by the company?

The planned wind energy projects will become an important part of our business, but this should not affect our traditional cargo handling. We hope to be able to successfully combine both. The new operations on Smeltė peninsula required investments in specialised equipment, but it can be adapted to handle both wind energy components and traditional cargo.

Synergies between different activities will be created through integrated logistics management and flexible solutions. Our machinery and future infrastructure will be adaptable to different types of handling, enabling us to efficiently allocate available resources and maximise the use of current and future capacity.

What challenges are you facing? How could they affect the completion of the project? Is this a long-term project? What is your vision?

The main challenge is competition between ports in the neighbouring countries, which receive significant state and EU support for this type of projects. This enables them to offer aggressive prices, which make competing with them a challenge. Two of such projects, currently under development in Poland alone, have secured 85% of their project value from various EU funds.

Be that as it may, any investment project must have a financial justification, otherwise it would be very difficult to convince banks and other potential financiers to contribute to the project.

The continuity of the project depends on our ability to adapt to market changes. With offshore wind energy being a long-cycle project, it is important to keep improving technology, logistics and processes to remain competitive and ready for future challenges.

My vision is to make the Port of Klaipėda a regional hub for offshore wind energy strong enough to compete with the neighbouring countries, and to ensure the sustainable growth of this segment by integrating renewable energy and traditional cargo handling.

Thank you for your answers.

BUILD CONNECTIONS.
DO BUSINESS.
MAKE FRIENDS.

WOF SUMMIT VIENNA 2024

Your gateway to networking and knowledge-sharing in the freight forwarding industry

18 - 19 SEPTEMBER 2024

Vienna, Austria

Profound networking

expand networks

strengthen partnerships

get new insights

Register now and unlock the door to a future of global success.
Free for exporters and manufacturers!

www.wofsummit.com

TransLogistica

KAZAKHSTAN

27th Kazakhstan International Exhibition

TRANSPORT & LOGISTICS

www.translogistica.kz

9-11 October 2024

Astana, Kazakhstan

OFFICIAL SUPPORT:

Ministry of Transport
of the Republic of Kazakhstan

Tel.: +7 727 258 34 34

E-mail: mk@iteca.events

КазАПО

[translogistica_kz](https://www.instagram.com/translogistica_kz)

[translogistica_kz](https://www.facebook.com/translogistica_kz)

Pirmą kartą Lietuvoje – jūrinė stovykla moksleiviams

Rugpjūčio pradžioje Lietuvos moksleiviams surengta jūrinė stovykla. Tai pirmoji specializuota jūrinė stovykla, į kurią pagal išankstinę atranką pakviesti moksleiviai iš įvairių Lietuvos vietų. Unikalią stovyklą organizavo Lietuvos jūrininkų sąjunga ir Baltijos jūrų skautų organizacija.

„Šiomet nusprendėme sutelkti *jūruomenės* pajėgas ir surengti jūrinių patirčių kupiną stovyklą jaunuoliams iš tolimesnių nuo jūros regionų. Lietuvos jūrininkų sąjunga ne tik rūpinasi šalies jūrininkų interesais ir gerove, mūsų misija apima ir socialines veiklas, kurios padeda populiarinti jūrines profesijas, didinti jų prestižą. Ši stovykla – puikus būdas priartinti jaunimą prie jūros, patraukliai pristatyti jos teikiamas karjeros galimybes“, – sako Aleksandras Kaupas, Lietuvos jūrininkų sąjungos pirmininkas.

„Baltijos jūrų skautų tikslas – telkti motyvuotus žmones, kuriems įdomi jūros specifika, todėl labai džiaugiamės galėdami prisidėti prie šios puikios iniciatyvos. Lietuva turi neįkainojamą turtą – Baltijos jūrą, todėl reikia išnaudoti jos galimybes ir paskatinti kuo daugiau jaunų žmonių rinktis su jūra susijusias veiklos kryptis“, – įsitikinusi Jurgita Paškevičienė, asociacijos „Baltijos jūrų skautai“ vadovė.

„Jūra suteikia neaprėpiamas galimybes, todėl tikimės, kad ši stovykla praplės jaunimo akiratį ir suteiks kuo daugiau žinių apie jūrą, uostą ir laivus, jūrinę Klaipėdos miesto specifiką. Esame atviri veržliam jaunimui, tad tikimės, kad ne vienas stovyklos dalyvis ateityje susidomės studijomis, kurios yra neatsiejamos nuo jūros ir uosto“, – sakė Lietuvos jūreivystės akademijos direktorius Vaclav Stankevič.

Jūrinė stovykla surengta sutelkus gausias *jūruomenės* pajėgas. Prie veiklų organizavimo prisideda AB „Klaipėdos jūrų krovinių kompanija“ (KLASCO), Lietuvos jūreivystės akademija, Lietuvos jūrų muziejus, Klaipėdos Pauliaus Lindenau mokymo centras, Lietuvos karinės jūrų pajėgos, Klaipėdos irklavimo centras, „Klaipėdos paplūdimiai“, „Novikontas“, UAB „Towmar Baltic“, AB „DFDS Seaways“, jūrų agentūra „Forsa“, projektas „Jūros ambasada“, R. Jaugos IĮ (laivas „Lagūna“).

„Vos tik išgirdome, kad bus rengiama tokia išskirtinė stovykla, nekilo abejonų, kad turime skatinti šią iniciatyvą. Jeigu norime tikėti Lietuvos, stiprios jūrinės valstybės idėja, privalome skirti ypatingą dėmesį jaunimui. Tikimės, kad

jauniems žmonėms bus įdomu išvysti jūrų uosto užkulsius, pajauti uostamiesčio dvasią“, – teigė vienas iš stovyklos rėmėjų, AB KLASCO generalinis direktorius Vitalij Muštuk.

Į pirmąją unikalią jūrinę stovyklą atvyko šešiolika specialią atranką įveikusių jaunuolių iš Vilniaus ir Kauno rajonų, Panevėžio, Kėdainių, Ukmergės, Šakių, Kalvarijos. Stovykloje dalyvavo devynios merginos ir septyni vaikai.

Pažintis su Klaipėdos uostu, jūrinėmis profesijomis, pajūrio gelbėtojų, karinių jūrų pajėgų narų-išminuotojų, laivuose dirbančių jūrininkų darbo specifiška, iššūkis valdyti laivus moderniuose simulatoriuose, irklavimas vikingų valtimis, patirtys Lietuvos jūrų muziejuje-delfinariume, virtualios jūrinės realybės pojūčiai, karjeros pokalbiai su prityrusiais laivavedžiais. Tai tik dalis veiklų, kurias išbandė keliolika Lietuvos moksleivių, atvykusių į jūrinę stovyklą Klaipėdoje. Galbūt kai kuriems iš jų čia prasidės kelias į jūrininko gyvenimą.

Parengta pagal Lietuvos jūrininkų sąjungos informaciją.
Nuotraukos Vitos Jurevičienės

First Maritime Camp for Schoolchildren in Lithuania

The maritime camp *I Love the Sea* for Lithuanian schoolchildren was organised at the beginning of August. This was the first specialised maritime camp for pupils from all over Lithuania, who passed an initial screening. The unique camp was organised by the Lithuanian Seafarers' Union and the Baltic Sea Scouts.

'This is the first time we've organised such a camp, but it won't be the last. It was particularly gratifying to see that after the camp, several young people decided to study at Klaipėda Paul Lindenau Training Centre this autumn, and some of them graduated from high school and plan to study at the Lithuanian Maritime Academy in the future. We would like to say a big thanks to our friends and partners, who joined forces to create an extraordinary maritime journey for the young people,' said Aleksandras Kaupas, President of the Lithuanian Seafarers' Union.

'The Baltic Sea Scouts organise many interesting and enriching camps, but this one stood out for its wide range of activities. Together with the young people, we visited educational institutions that train future specialists for the sea and the port, got to know maritime professions, interacted with sea captains, naval officers, beach lifeguards, port workers and tug crews. We took part in educational activities and dolphin shows at the Lithuanian Maritime Museum, joined forces to clean up the coast and visited large sea ferries,' said Jurgita Paškevičienė, chief Baltic Sea scout.

'The sea offers immense opportunities, so we hope that this camp will broaden the horizons of our youth and give them as much knowledge as possible about the sea, the port and ships, as well as the maritime peculiarities of the city of Klaipėda. We are open to enthusiastic young people and hope that this camp will inspire them to consider future studies, related to the sea and the port,' said Vaclav Stankevič, Director of the Lithuanian Maritime Academy.

The maritime camp was organised with the support of enormous maritime forces. Various activities would not have been possible without the contribution of Klaipėda Stevedoring Company (KLASCO), the Lithuanian Maritime Academy, Lithuanian Maritime Museum, Klaipėda Paulius Linder nau Training Centre, the Lithuanian Navy, Klaipėda Rowing Centre, Klaipėdos paplūdimiai beach administration company, Novikontas, Towmar Baltic, DFDS Seaways AB, Forsa Maritime Agency, Marine Ambassadors Project and R. Jauga Individual Enterprise (*Lagūna* vessel).

'When we heard about this extraordinary camp, there were no doubts about supporting this initiative. If we want to believe in the idea of Lithuania as a strong maritime state, we have to focus special attention to the youth. We hope that young people enjoyed taking a look behind the scenes of the seaport and feel the vibe of Klaipėda as a port city,' said Vitalij Muštuk, CEO of KLASCO AB, one of the sponsors of the camp.

The camp participants got acquainted with the port of Klaipėda, maritime professions, aspects of being a lifeguard, a naval diver, a mine sweeper, or a seafarer working on board a ship, also took up the challenge of being at the helm in modern simulators, rowing Viking boats, explored the Lithuanian Maritime Museum-Dolphinarium, virtual maritime reality, and discussed career opportunities with experienced ship captains. These were just some of the activities experienced by the sixteen Lithuanian pupils, who came to the maritime camp in Klaipėda. For some of them, it could be the start of their own maritime journey.

Based on information from the Lithuanian Seafarers' Union.
Photos by Vita Jurevičienė

Menininko

Anatolijaus Klemencovo PRADŽIA – šventė, į kurią tenka įeiti ir iš jos išeiti

Parodos kuratorės
NERINGOS POŠKUTĖS-JUKUMIENĖS
įžvalgos

Paskutinį vasaros mėnesį Klaipėdos kultūrų komunikacijų centro parodų rūmuose vyko retrospektyvinė Anatolijaus Klemencovo (g. 1954 m.) paroda „Pradžia“.
Visose parodų rūmų erdvėse pristatyti menininko kūriniai: tapyba, grafika, kaligrafija, vaizdo projekcijos ir instaliacijos.

Retrospektyvinė paroda surengta menininko asmeninio jubiliejaus proga. Po paskutinės parodos prabėgus dešimčiai metų, kūrėjas vėl atvėrė savo kūrybos gelmes.

Retrospektyva kaip terminas formuoja pasakojimą apie autoriaus kūrybą nuo ankstesnių periodų iki šių dienų. Tačiau šioje parodoje, kuri pati iš savęs jau yra meno kūrinys, A. Klemencovo kūriniai nebuvo pateikiami chronologine tvarka.

- **Ši paroda turi truputį demoniškumo, dvasios išskleidimo, kančių, ironijos ir saviironijos.**

Žiūrovui paliekama pačiam susidėlioti menininko kūrybos versiją, sekant jo minčių ir intencijų vingiais praeities bei dabarties perspektyvoje, stebėti pokyčius jo kūryboje bėgant metams, keičiantis kontekstams ir pačiam menininkui. Neprimetamos ir taisyklės, kaip ir nebrukamos konkrečios nuorodos. Nesiekama nustatyti parodos žiūrėjimo, juolab suvokimo struktūros. Tuose sluoksniuose persipina praeitis ir dabartis. Kiekvienas kūrinys menininko naujai permąstytas, papildytas, gryninta ir kaskart kitaip atidengta jo idėja.

Taip akcentuodamas nuolat išgyvenamą kūrybos „Pradžią“, A. Klemencovas pristatė reikšmingus ankstyviausius kūrinius (nuo 1984 m.) iki dabartinių, pačių naujausių, siejamų su nuolatiniu savęs ir pasaulio patyrimu: skausmingu, pa-

radoksaliu, ironišku, tragišku ir visada maksimaliai vizualiu. Ekspozicijoje – kūrinys „Perpetuum mobile“, performanso „Landschaft-1“ dokumentika, ciklai „De la Marionette“, „Sava Japonija“ ir kt. Taip pat ir nauji darbai: „Destrukcija“, „Kelias“, kurie konstatuoja nuolatinę menininko akistatą su savo kūryba, ją permąstant vis iš naujo. O tai neabejotinai veikia jo tolimesnes kūrybines strategijas – temas, mąstymo ir raiškos būdus. Paroda „Pradžia“ yra apie tai.

Per ugnį ir vandenį

A. Klemencovo kūryboje vanduo yra ne tik fizinis elementas, bet ir gilios prasmės simbolis, šiuo atveju jungiantis dvi ekspozicines pirmo ir antro aukšto erdves ir dviejų pasaulių (šventinio ir minorinio) viziją. Erdvinė, kinetinė forma, vaizdo projekcija „Salomėjos išdaigos“ (Evangelijos tema). Projektas „Iklem vol. 2“ parodoje tapo transformacijos vieta, tarsi ribine zona, kurioje vandens srovė nuplauna ne tik kūno dulkes, bet ir sielos naštą, paruošdama žmogų aukštesniam dvasiniam patyrimui. Vanduo, kuris krinta ir teka, tampa

simboliniu perėjimu, apsivalymo ir atgimimo proceso dalimi. Tai tarsi krikštas, kuriame žmogus atsikrato senojo „aš“ ir pasirošia naujam gyvenimui, naujai patirčiai.

Pristatydami naujausius kūrinius bei retrospektyvius dokumentinius vaizdo įrašus, fotografijas, instaliacijas ir kitų medijų darbus, aktualizuodami turinį šiandienos nuotaikomis ir išgyvenimais, nukreipėme žiūrovą į kitą apmąstymų lygmenį. Menininkas A. Klemencovas savo darbais kuria Klaipėdos miesto kultūrinę istoriją ir palieka joje pėdsaką. Retrospektyvinėje parodoje išskleistas jo kūrybinių ciklų galingumas, jį pats autorius įvardina erdve, kurią kaskart ištraukdamas į dienos šviesą apaugina kriauklėmis. Tačiau svarbu paminėti, kad pilnai autoriaus kūrybos retrospektyvai šių erdvių >

nepakako. Menininko monumentalumas ir energetinis potencialas yra daug didesni, nei matėme parodoje. Menininko kūryba persisunkusi jo gyvenimo scenografija, kurioje jis yra didelis, gyvas ir gilus, be blizgesio ir karnavališkumo.

A. Klemencovas nesistengia pataikauti žiūrovui ir nenori būti ikona. Pats apie save sako, kad gal ir turi keletą pavo plunksnų, tačiau iš tiesų yra labiau ieškantis, klajojantis, stebintis. Jis teigia, kad šiandien yra daug dirgiklių, stimulų ir medijų, kurios intriguoja, įtraukia ir gerąją prasme užvaldo. Todėl savo retrospektyvą parodoje pristatė per „vakaryštes“ užuominas, kurios leidžia mums atpažinti šį autorių kaip unikalų kūrėją ir atskleidžia laiką, kuriame gyvename kiekvienas. A. Klemencovas ne visada yra ryškus, auksinis ar linksmas – jis gali stebėti jus tyliai. Menininkas savo „auksinę saulę“ paslepia, o kitą siuva ir užlopo.

Amžinosios tiesos

Ši instaliacija kaskart šiek tiek keičia savo pavidalą. Šioje parodoje ji formuoja erdvę, kurioje juntama, lyg ji būtų pilna socialinio tinklo „X“ (anksčiau žinomo kaip „Twitter“) žinučių. Iš „amžinųjų knygų“ – tokių kaip Biblija, Tora ir Koranas – tarsi išplėšti puslapiai, susukti į kūgio formą, lyg garsiakalbiai, nukreipti vienas į kitą, sukūrė įspūdį, tarsi viena tiesa gali būti teisingesnė už kitą. Ar mes privalome pasirinkti vieną iš jų? Gal mes visai neprivalome rinktis. Tiesos neturėtų viena kitos paneigti, tačiau jos labai svarbios tiems, kurie jas išsako. Šios žinutės, galbūt fragmentiškos, pasiekia simbolinę „raudų sieną“, atspindinčią mintis, troškimus, norus, linkėjimus ir kitas svarbias emocijas.

Performanso dokumentacija

Ji atspindi kontrastingus jausmus ir vaizdus. Euforija čia pasirodo kaip priešprieša liūdesiui, tarsi dramatiame lauke po derliaus nuėmimo – viskas jau nušienauta ir išrauta, palikta

- **Menas bando spręsti problemas, kurios niekada pasaulyje neišnyks: išdavystė, pavydas, aistra.**

tuštuma. Tačiau šis laukas, nors ir tuščias, yra pilnas tvarkingai supakuotų dalykų, kurie įneša dviprasmybės. Tai sukuria grafišką vaizdą, turtingą emocinę įtampą. Emocijos čia pagautos tarsi už kadro ribų, tačiau jų išreiškimas tampa iššūkiu.

Šventė

Galimybė analizuoti A. Klemencovo kūrybą per jo, kaip ilgamečio Jūros šventės vyriausiojo dailininko, darbus buvo atveržiama būtent šį kartą. Šioje parodoje eksponuojamas vienas smalsiausių ir iki šiol plačiai bei nuodugnai neanalizuotų menininko kūrybinių laikotarpių, susijusių su viešųjų erdvių apipavidalinimu. A. Klemencovo karjera, kaip Jūros šventės dailininko, prasidėjo 1997 m. nuo šventės logotipo bei firminio stiliaus sukūrimo ir tęsėsi su pertraukomis iki 2013 m.

Atsižvelgdami į nuolat besikeičiančio ir vis daugiau reikalaujančio šiuolaikinio pasaulio įnorus, galime įsivaizduoti Anatolijaus potencialą, kuris akivaizdžiai buvo nemažas iššūkis ir pačiam menininkui. Savo pasisakymuose Anatolijus pabrėžia, koks rizikingas menininko karjeroje yra šventės dailininko vaidmuo. Jis turi parodyti savo kūrybiškumą žiūrovams kelių dienų šventės metu, o juk jo darbas gali būti įdomus ir po šventės, nepaisant to, kad visuomenė dažnai nėra gailėstinga ar empatiška, ypač ilgalaikėje perspektyvoje. Kaip kūrėjas, menininkas turi būti pasiruošęs būti ir budeliu, ir auka. Kiekviena nauja šventė Anatolijaus scenografijomis buvo formuojama kaip ironizuojanti ir pamokanti visuomenės stigmų bei nuopolių atspindžio instaliacija, kurioje žmogus turėjo atpažinti save, džiaugtis ir kažko išmokti. Nesvarbu, ar šventė žaižaruotų šokiškais, nukrautomis užstalėmis, ar vaizdu, kuriame įbedamos akys į gėdos stulpą, nusidėjėlio narvą ar butaforinę prabangą.

Tačiau šventės turi pradžių ir pabaigą. „Visai nenorėčiau, kad šventei sukurtos dekoracijos gyvuotų keletą metų. Tai kintantis menas, jis negali kartotis. Reikia kasmet stebinti žmones, suteikti jiems malonių emocijų. Tai, ką mes sukuriame, turi išlikti žmonių atmintyje ir širdyje“, – sakė A. Klemencovas.

Tačiau menininko egoizmas taip pat yra svarbus stimuliantas, veikiantis jo tolimesnę kūrybinę intenciją. Šioje intencijoje minorinėmis gamomis skambėjo jo personalinė kūryba. Menininko istorijoje itin svarbi yra nuolatinė ir aktyvi savytė, emocijų svyravimai bei intensyvūs išgyvenimai, taip pat visuomenės nuotaikų, žiūrovų reakcijų, mimikų ir gyvenimo atspindžių veiduose kritinis stebėjimas. Mūsų visų veiduose atsispindi tiek drama, tiek nerūpestingas džiaugsmas. Tai ir buvo šios parodos turinys.

Visa tai parodo nesibaigiantį kūrybos variklį, todėl A. Klemencovo kūrinio „Perpetuum mobile“ dokumentika, pasitikiusi žiūrovus vestibulyje, buvo nuoroda, kad į šventę tenka įeiti ir iš jos išeiti.

Nuotraukos Gedimino Sass
Citatos Anatolijaus Klemencovo

THE BEGINNING

by the Artist Anatolijus Klemencovas – a Celebration to Come to and Leave from

Insights by the curator
NERINGA POŠKUTĖ-JUKUMIENĖ

Klaipėda Culture Communication Centre Exhibition Hall hosted *The Beginning*, a retrospective exhibition by Anatolijus Klemencovas (b. 1954) in the last month of this summer. The artist's works – paintings, graphic works, calligraphy, video projections and installations – were showcased in all spaces of the exhibition hall.

The retrospective exhibition was organised for the artist's anniversary. Ten years since his last exhibition, he revealed the depths of his creativity once again.

The term 'retrospective' typically suggests a narrative of the artist's work from earlier periods to the present day. However, in this exhibition, which is a piece of art in itself, A. Klemencovas' works are not arranged chronologically. In-

stead, viewers are invited to piece together their own interpretation of the artist's creations, following the twists and turns of his thoughts and intentions through the years and changes in contexts and the artist himself.

There are no rules or specific references imposed. The exhibition does not aim to dictate the structure of viewing or understanding. These layers intertwine the past and the present. Each work is reinterpreted, supplemented, refined, and its idea revealed differently each time by the artist.

Emphasizing the constant experience of the creative Beginning, Anatolijus Klemencovas presents significant works from his earliest pieces (starting from 1984) to his latest,

- **All of us have our own truth and often think that it's the only one valid.**

most recent works, all connected by the continuous exploration of himself and the world: painful, paradoxical, ironic, tragic, and always maximally visual. The exhibition includes works like *Perpetuum Mobile*, the documentation of the performance *Landschaft-1*, cycles such as *De la Marionette* and *My Japan*, etc. New works include *Destruction* and *The Path*, which reflect the artist's ongoing confrontation with his own creativity, rethinking it again and again. This certainly has an impact on his future creative strategies – themes, ways of thinking, and modes of expression. This is what *The Beginning* is about.

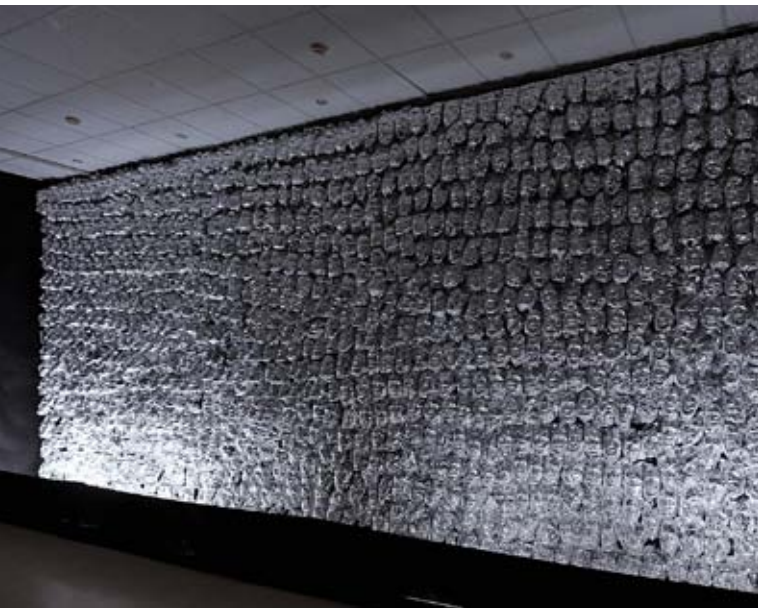
Through fire and water

The works of Anatolijus Klemencovas features water not only as a physical element, but also a deeply meaningful symbol in this case connecting the two exhibition spaces of the first and second floor, as well as the vision of the two worlds (celebratory and melancholic). The spatial kinetic video projection *Salome's Antics* (Biblical theme. Project *Ikle* Vol. 2) be-

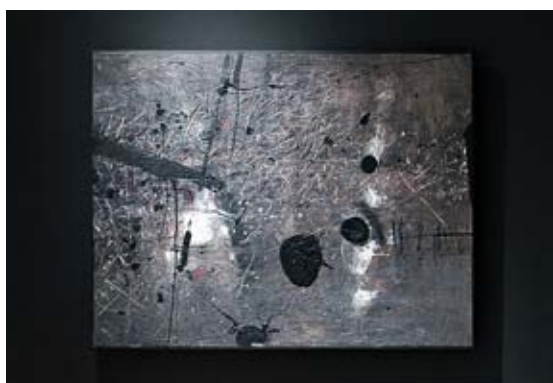

came a place of transformation, a sort of a fringe zone, where the water washes away not only the dust from the body, but the burden of the soul, preparing the person for a higher spiritual experience. The falling and flowing water becomes a symbolic threshold, and a part of the process of cleansing and rebirth. It is like baptism, where you get rid of your old 'self' and embrace the new life and new experience.

Introducing the latest works and retrospective documentaries, photos, installations, and other types of media, and making the content relevant to the modern-day moods and lives, we directed the viewer into another level of reflection. Anatolijus Klemencovas' works build the cultural history of Klaipėda thus leaving a significant footprint of him as an >

artist. The retrospective exhibition unfolds the power of his creative cycles – the author refers to it as a space, overgrown with shells each time he brings it out into daylight. However, it should be noted that these spaces were not enough for a full retrospective of the artist's work. His monumental

● **I saw the Sea Festival as a kingdom of crooked mirrors, offering us ironic reflections.**

nature and energetic potential are much greater than what we saw at the exhibition. The artist's work is permeated by cinematography of his life, featuring him as grand, very much alive, and deep without glitter and cheap theatricality. Anatolijus Klemencovas does not try to please the audience and has no intentions of becoming an icon. Modestly mentioning that he might have a few peacock feathers, the artist is actually more of a seeker, a wanderer, and an observer. He says that the modern world is full of intriguing triggers, stimuli and media, which draw you and take over you in a good way. Thus, he introduced his retrospective through 'yesterday's' hints, which enable us to recognise the author as a unique creator, revealing the times each of us live in. Klemencovas is not always bright, golden or cheerful – he might just be quietly watching you. The artist conceals his 'golden sun', sewing and patching up another one.

Eternal truths

This installation is slightly different every time. In this exhibition it created a space that feels as if full of messages from the social media X (previously known as Twitter). Pages torn from 'eternal books', such as the Bible, the Torah, and the Koran, twisted into cone-shaped speakers pointing at each other, created an impression that one truth might be truer than another. Yet do we really have to choose one of them? Perhaps we don't have to choose at all. Truths should not negate each other, but they are very important to those, who speak them. These messages, perhaps fragmented, reach out to the symbolic 'wailing wall', reflecting thoughts, desires, wishes, intentions, and other important emotions.

Performance documentation

It shows opposing feelings and images. Here, euphoria appears as a counterpoint to sadness, as if a dramatic field after harvest, where everything has been mowed and up-

rooted, leaving a void behind. However, although empty, this field is full of neatly packaged objects, which bring in some ambiguity. This creates a graphic image rich in emotional tension. These emotions are captured as if outside the frame, but expressing them becomes a challenge.

Celebration

This exhibition was the perfect opportunity to analyse Klemencovas' works through his activities as the chief artist of the Sea Festival taking place in Klaipėda. It features one of the most curious of his creative periods, which is related to decorating public spaces and has not been widely and thoroughly analysed so far. Anatolijus Klemencovas' career as a Sea Festival artist began in 1997 by creating the festival's logo and brand, and continued, with breaks, until 2013.

Considering the constantly changing and increasingly demanding whims of the modern world, we can imagine Anatolijus' potential, which undoubtedly was a considerable challenge to the artist himself. The artist often emphasized the risk that comes with the role of being the Sea Festival's artist to your career. You have to demonstrate your creativity during the several days of the festival, while the work itself could be interesting after the festival as well, even though the society is often lacking in compassion and empathy, particularly in the long term. The artist, as a creator, must be ready to act both as the executioner and the victim. Anatolijus used his works to shape each new festival as an ironic and didactic installation, reflecting on the society's stigma and downfalls, where the audience was supposed to recognise themselves, enjoy it, and learn something new. And it doesn't really matter if the festival gleams with dancing and loaded tables, or a scene where the eyes are fixed on the pillar of shame, the sinner's cage, or mock luxury. However, festivals come and go. 'I wouldn't like to see decorations created for a festival live on for a few years.

It's a changing art, which cannot repeat itself. You need to surprise people and bring positive emotions every year. The things we create must remain in their hearts and memories.' said Anatolijus Klemencovas.

However, the artist's ego is also an important stimulant, which has an impact on his further intention. There, his personal works resonated on the minor scale. Continuous and active introspection, emotional fluctuations and intense experiences, as well as critical observation of the public moods, audience reactions, their facial expressions and the impact of life reflecting on their faces are extremely important in the artist's story. All of our faces feature both drama and carefree joy. The exhibition featured just that.

It all demonstrates the endless engine of creativity – that is why Klemencovas' *Perpetuum Mobile* documentary, greeting the audience in the lobby, acted as a reference to the fact that we come to a celebration and eventually must leave it.

Photos by Gediminas Sass

Quotes by Anatolijus Klemencovas

PARKO

GALERIJA

M. Valančiaus g. 6, Kaunas
www.parkogalerija.lt

BALTIC PORTS CONFERENCE

4-6 September 2024
Klaipeda, Lithuania

**Your Gateway
To Central Asia**

www.tlnika.com